

1 srijeda, 10.09.2008.

2 [Otvorena sjednica]

3 [Optuženi su ušli u sudnicu]

4 [Optuženi Popović nije prisutan]

5 ... Početak u 09.04h

6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite. Međunarodni
7 krivični sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda. Izvolite sjesti.

8 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dobro jutro svima. Sudac Agius će biti
9 odsutan do kraja tjedna i vjerojatno i u ponedjeljak sljedećeg tjedna zato što
10 je imao neke hitne stvari osobne prirode koje je morao riješiti. I kao što smo
11 rekli jučer, mi ćemo nastaviti zasjedati u skladu sa pravilom 15bis.

12 Gospodin Popović nije ovdje. Kao što nam je najavljeno jučer njegovim
13 formularom kojim se odriče prava da bude prisutan suđenju i koliko sam shvatio,
14 gospodine Ostojić, Vi trebate nešto riješiti.

15 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Da, časni Sude. Dvije stvari. Prvo je, mi
16 smo se konzultirali sa kolegama iz Tužiteljstva i mi bismo htjeli da sljedeći
17 svjedok, gospodin Bienefeld, dođe ovdje da svjedoči odmah nakon profesora
18 Wagenaara, a prije profesora Gogića. On je trebao svjedočiti kasnije, ali zbog
19 nekih osobnih stvari morao je otići u Hrvatsku i zatražio je da li ga možemo tu
20 ubaciti.

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Govoreći u moje osobno ime, ukoliko nema
22 nikakvog protivljenja drugih strana, posebno Tužiteljstva, nema razloga zašto da
23 to ne odobrimo.

24 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Hvala. Sljedeća stvar je, naš zadnji
25 svjedok koji će vjerojatno početi sutra, mislim da je broj 2DW80 ako me sjećanje

26

27

28

29

30

1 služi, mi nismo uložili zahtjev za zaštitne mjere koje smo pripremili, koje smo
2 sastavili kasno sinoć i sada gledam taj nacrt u nadi da ćemo ga danas moći
3 podnijeti. Postoje neke okolnosti zbog kojih mi smatramo da bi trebalo dobiti
4 zaštitne mjere, uključujući tu i neke policijske izvještaje. On ne živi u bivšoj
5 Jugoslaviji. Možemo objasniti sve to Sudu kasnije. Dakle, radi se o jednom
6 hitnom zahtjevu.

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] To bi možda bilo teško Tužiteljstvu da
8 odgovori bez da vidi baš sâm zahtjev.

9 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Mi ćemo veoma brzo odgovoriti čim vidimo
10 zahtjev.

11 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Mi bismo također zatražili petominutni
12 odmor nakon što profesor Wagenaar završi sa svojim svjedočenjem tako da možemo
13 posložiti svoje fascikle i maknuti neke dokumente.

14 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Naravno.

15 Budući da se sada bavimo tim preliminarnim stvarima, ima nekih stvari
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 koje su još neriješene vezano za obranu gospodina Nikolića. Pred Pretresnim
2 vijećem nalazi se zahtjev vezano za zaštitne mjere za više svjedoka i Vijeće je
3 svjesno toga i ubrzo će donijeti odluku. No, primjećujem da tu postoji jedan
4 zahtjev da se na listu po pravilu 65ter doda još jedan svjedok. Koliko sam
5 shvatio, Tužiteljstvo se tome ne protivi. Ovaj zahtjev je podnesen, ako se dobro
6 sjećam, 28. augusta.

7 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Mislim da nema na to nikakvoga
8 prigovora, časni Sude, ali htio bih to samo provjeriti tokom pauze.

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala. Također, imamo još dva zahtjeva
10 koji se odnose na uvođenje u dokaze pismenih izjava. Jedna je po pravilu 92bis,
11 a druga po pravilu 92ter. Ona prva, taj zahtjev je podnesen 20. augusta, a ovaj
12 drugi zahtjev 9. septembra. Što se tiče posebno ove druge, ta osoba bi trebala
13 svjedočiti vrlo brzo tako da bi Vijeće htjelo čuti stav Tužiteljstva što prije.

14 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da. Dobro jutro, gospodine
15 predsjedavajući. Ovaj zahtjev po pravilu 92bis. Radi se o svjedoku koji će
16 svjedočiti o karakteru optuženog i mi tu nemamo nikakvih prigovora. Što se pak
17 tiče ovog zahtjeva po 92ter, tu ćemo uložiti prigovor i ubrzo ćemo podnijeti naš
18 odgovor. I možemo Vam i usmeno obrazložiti svoj zahtjev čim Vam to bude
19 prikladno. Znam da gospodin Thayer sada upravo radi na tom odgovoru.

20 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Koliko sam ja shvatio, to bi trebao biti
21 prvi svjedok.

22 G. BOURGON: [simultani prevod] Da, tako je, gospodine predsjedavajući. To
23 će biti prvi svjedok ove Odbrane.

24

25

26

27

28

29

30

1 [Sudije vijećaju]

2 SUDIJA KWON: [simultani prevod] I Vijeće bi radije dobilo Vaše argumente
3 u pismenom obliku i ako biste to mogli dostaviti do kraja sutrašnjeg dana.

4 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da, gospodine predsjedavajući. Nema
5 problema.

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ili tokom sutrašnjeg dana tako da ako
7 bude potrebno Odbrana gospodina Nikolića može podnijeti svoju repliku.

8 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] To ne bi trebao biti problem. Mislim da
9 gospodin Thayer radi na tome i neće trebati dugo da to dovrši.

10 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dakle, ovaj zahtjev po pravilu 92bis se
11 ovime prihvaća. Nisam siguran koliko je ovo hitno, ali primili smo i zahtjev
12 kojim se traži izdavanje subpoene za jednog svjedoka kao i zahtjev za
13 svjedočenje putem video linka za dva svjedoka. I također bih sada htio čuti tko
14 je... htio bih što je prije moguće dobiti odgovor Tužiteljstva.

15 U redu, uvedimo onda svjedoka.

16 Gospodine Bourgon?

17 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Prije nego što svjedok
18 uđe u sudnicu samo bih htio razjasniti nešto što sam rekao na strani 47 u recima
19 8 do 18, gdje kada čitate transkript to može izazvati zabunu. Na strani 47 moj
20 kolega je... zapravo oprostite, na stranici 46 reci 20 do 22, moj kolega je
21 rekao da Obrana gospodina Nikolića ne osporava da je došlo do susreta između
22 Marka Miloševića i Drage Nikolića. Kao prvo, naš je stav, časni Sude, da to nije
23 posve točno, ali ono što je i još važnije je činjenica da mi želimo da svjedok
24 Milošević označi gdje se taj navodni susret odigrao, na karti. To ne znači da mi
25 prihvaćamo ili priznajemo da je Drago Nikolić uputio Marka Miloševića da ode do
26 pukovnika Beare, ukoliko je do tog susreta ikad došlo.

27

28

29

30

1 Hvala, gospodine predsjedavajući.

2 [Svjedok je ušao u sudnicu]

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Pretresno vijeće je to uzelo u obzir.

4 Gospodine Ostojiću, sada molim Vas nastavite sa svojim dodatnim ispitivanjem.

5 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

6 SVJEDOK: WILLEM WAGENAAR [nastavak]

7 Dodatno ispituje g. Ostojić [nastavak]

8 P: Dobro jutro, gospodine profesore.

9 O: Dobro jutro.

10 P: Još jednom Vam iskreno zahvaljujem što ste došli da ovdje ponovo

11 svjedočite i nadam se da ćemo Vas uskoro moći otpustiti. Ali, u svakom slučaju,

12 iskreno Vam se zahvaljujemo.

13 Mogu li početi?

14 O: Apsolutno.

15 P: Jučer je moj kolega s Vama razgovarao o onih sedam svjedoka koji su

16 bili u jednoj kategoriji koje ste Vi identificirali kao svjedoke kod kojih nije

17 došlo do nikakvog provjeravanja identifikacija ili gdje je to urađeno na

18 neprikladan način.

19 O: Da.

20 P: Hvala. A sada bih samo htio naglasiti nekoliko stvari tako da nam sve

21 to bude jasno u zapisniku. Tužiteljstvo izgleda da je malo zbunjeno, vezano sa

22 ovim pitanjem pamćenja imena i vršenja adekvatnih istraga i kako se to sad sve

23 uklapa u one potjernice koje smo vidjeli. Dakle, pogledajmo sad ovog prvog

24 svjedoka kojeg smo identificirali, a to je gospodin Milošević, 126 u našim

25

26

27

28

29

30

1 tabelama. I gospodine svjedoče, samo ću Vas zamoliti da mi kažete kada ste
2 našli.

3 O: Našao sam.

4 P: Moje prvo pitanje za Vas, gospodine, kada je prvi puta Tužiteljstvo
5 razgovaralo sa gospodinom Miloševićem?

6 O: Nisam siguran da ovdje imam taj datum, u ovom mom sažetku.

7 P: Da Vas podsjetim, profesore, nikad Vam nisam dao tu izjavu. Dao sam
8 Vam samo svjedočenje pred Sudom, kad je on svjedočio, ali pomoći ću Vam. Prvo
9 davanje izjave Tužiteljstvu gospodina Miloševića bilo je 14. marta 2002. Kada
10 Vas je moj kolega pitao, on Vam je naprosto dao tu godinu, 2002. i Vi ste se
11 izgleda s njime složili da je taj čovjek dao izjavu 2002. i da su one potjernice
12 zapravo objavljene 2002. I u tom slučaju, dakle, da ta provjera identifikacije
13 ili identifikacija putem foto panela ne bi možda bila nužno odgovarajući način
14 da se to uradi. I mogu Vam dati i citat.

15 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Nicholls.

16 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Ja bih samo htio citat točan, gdje se to
17 nalazi. Taj intervju od 14. marta 2002. nalazi se u fasciklu koji je profesor
18 Wagenaar dobio. On je to, dakle, dobio. Mi smo to kopirali i to je bilo unutra.

19 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Ostojić.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Da. Na strani 42, reci 22 do 25, i onda
2 se nastavlja na stranicu 43.

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dakle, Vi se slažete da je taj intervju,
4 ta izjava dakle, u fasciklu?

5 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Ne znam. Ne, ne... ja ne znam da li je
6 ili nije, ja nemam razloga da u to sumnjam. Ja sam mislio da ne, ali to nije
7 niti važno.

8 P: Ako sada pogledamo na ove različite dokazne predmete, tu imamo onu
9 prvu tjeralicu i molim Vas da dalje sada slijedite. Dakle, mislim da je to bilo
10 30. oktobra 2002., a ona Interpolova je bila 31. oktobra 2002. Dakle, radi se o
11 periodu od 6 mjeseci pa i više od 14. marta 2002., odnosno razgovora koji je
12 obavljen tog datuma. Da li bi onda identifikacija ili identifikacija putem foto
13 panela bila prikladan način da se to uradi u slučaju kao što je ovaj gospodina
14 Miloševića?

15 O: Gospodine predsedavajući, da li bih mogao vidjeti kakav sam ja
16 odgovor dao jučer? Zato što, koliko se ja sjećam ja sam rekao: "Da ako ovo prvo
17 ispitivanje je uslijedilo nakon objave tih plakata sa tjeralicama. Onda bi to
18 bilo nekorektno." Ja se nisam složio da je to nekorektno i nisam niti potvrđivao
19 datume zato što to nije moj posao. Na Vama je da potvrđujete datume. Ja se nadam
20 da sam ja upravo to rekao, dakle, ako su oni objavljeni da je onda to bilo tako.
21 Dakle, ja bih htio vidjeti transkript mog odgovora.

22 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine profesore. Mislim
23
24
25
26
27
28
29
30

1 da je dovoljno što se tiče Vašeg odgovora.

2 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Da, mislim da bi to... da bi bilo dobro
3 možda dati taj odgovor profesoru, zato što ja njega niti nisam pitao za
4 tjeralice vezano za ovog svjedoka i ne vidim ništa o tome. Možda bi mi on mogao
5 pomoći, ali koliko sam ja shvatio, to je 25448, možda griješim, to gledam, dakle
6 to je od jučer i tu sam ja počeo postavljati pitanja o gospodinu Miloševiću. I
7 mislim da nikad nisam postavio nikakvo pitanje o tjeralicama, to jest
8 potjericama, i da svjedok nije o tome niti odgovarao.

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Profesore Wagenaar, ja mislim da je
10 moguće da Vi vidite odgovarajući transkript sa Vašim odgovorom na monitoru, ali
11 gospodin Ostojić Vam može to i pročitati ako je to potrebno.

12 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Mislim da profesor može naprosto
13 odgovoriti na ovo pitanje. Da, postaviti ću mu drugo pitanje.

14 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Zaista se ispričavam.

15 SVJEDOK: Mislim da mogu odgovoriti na to pitanje.

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dakle, rekli ste, to je strana 42
17 transkripta od jučer.

18 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Ja ću postaviti pitanje, ja ću pročitati,
19 gospodine predsjedavajući.

20 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Koja je strana u elektronskoj verziji?
21 Moramo dodati broj 42.

22 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Mi imamo samo ovaj primjerak transkripta

23

24

25

26

27

28

29

30

1 koji smo dobili sinoć i oni ne ažuriraju transkripte sve do rano ujutro tako da
2 mi nemamo točnu referencu na stranice koje bi bile u skladu sa službenim
3 transkriptom sa suđenja.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Koja je prva strana koja se pojavljuje
5 na vrhu stranice?

6 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Na vrhu stranice prva je "not", a onda u
7 stranici u retku dva vidimo odgovor je: "Ne, trebalo bi stajati..." i tako
8 dalje.

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu. Onda pročitajte kako bi
10 Tužiteljstvo moglo provjeriti da li je to točno?

11 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod]

12 P: Na strani 42, redak 22 transkripta jučer, Tužiteljstvo postavlja
13 sljedeće pitanje:

14 "Hvala. Sada bih Vas htio pitati o svjedoku 126, Miloševiću. Ovo se
15 odnosi na onaj susret od 14. jula. On je pod brojem 10 u Vašoj tabeli, 2002. s
16 njim je napravljen razgovor i on je u junu 2007. ovdje svjedočio. Ovdje svjedok,
17 za koga se možete... možda se sjećate, naređeno mu je da prenese poruku
18 pukovniku Beari kod škole i on je svjedočio na transkriptu, stranica 1302, da je
19 'kasnije tokom dana dobio neke upute'. Dakle tu stoji: 'kasnije tokom dana da li
20 ste dobili neke upute od Vašeg komandanta?' Odgovor: 'Da. Negdje tokom popodneva
21 on je dobio poziv iz brigade, ili barem mi je to rekao. I on me zamolio da
22 potražim gospodina Bearu blizu osnovne škole i da mu prenesem poruku da se javi
23 u komandu brigade - i to sam upravo napravio.'"

24

25

26

27

28

29

30

1 I onda gospodin Nicholls nastavlja sa svojim komentarom i pitanjem:

2 "Dakle, mislim što se tiče, dakle osvježavanja pamćenja i imena, ako
3 morate nekome prenijeti poruku, koga ne poznajete, koga niste nikad prije toga
4 susreli, a znate da se zove Beara, onda morate se sjetiti toga imena, čak se
5 toga pokušati prisjetiti dok idete tamo, kako biste mogli izvršiti Vašu zadaću,
6 zar ne? To je, dakle taj proces pamćenja tog imena Beara, on počinje prije
7 susreta."

8 A Vi dajete sljedeći odgovor na strani 43, reci 12 do 14:

9 "To je jedna mogućnost. Ja zaista ne mogu sada tu procijeniti kakva je
10 bila stvarna situacija. Također je moguće da bi on ondje došao, tamo se nalazi
11 taj pukovnik i naprosto mu kaže ovo ili ono."

12 Dakle, ja sad čitam doslovno što stoji u transkriptu. Možda će biti i
13 neka ispravka kod ovog transkripta. Ali, da Vam postavim pitanje...

14 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Ispričavam se što prekidam, ali upravo
15 sam o tome govorio. Prvo pitanje je impliciralo da sam ja postavio pitanje o
16 onim plakatima i dao datum 2002. i tu je upravo i bio moj problem. Dakle, ovo je
17 25449 službenog transkripta.

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da. U redu, mi to pratimo. Da čujemo
19 kakvo je pitanje.

20 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Hvala.

21 P: Gospodine, budući da je gospodin Milošević dao jedan intervju, dao
22 izjavu 14. marta 2002. i uzevši u obzir da su ti plakati sa potjernicama prvi
23 puta objavljeni 30. oktobra 2002., da li je u toj situaciji trebalo provesti
24
25
26
27
28
29
30

1 identifikaciju putem foto panela?

2 O: Nije na meni da kažem što je potrebno zato što ja ne znam da li
3 postoje neka preskriptivna pravila. Moj stav je da bi to bilo od velike pomoći
4 jer bi se na taj način razjasnile neke neizvjesnosti vezano za svjedočenje
5 takvog svjedoka.

6 Što se pak tiče ovog citata koji ste mi upravo pročitali, to je jedan
7 primjer toga kako sam ja stalno pokušavao da se opirem tom pozivu da iznosim
8 mišljenje o činjenicama u ovom predmetu. Mislim da sam bio jučer jako pažljiv i
9 da sam stalno naglašavao da ja nisam ovdje da bih presuđivao o činjenicama. U
10 ovom citatu koji ste mi Vi dali, mislim da sa ja veoma jasno rekao da nije na
11 meni da procijenim da li se netko nečega sjeća ili da li je nekome neko ime
12 dato. Ja mogu samo tu razmotriti neke mogućnosti. Isto to vrijedi i što se tiče
13 datuma, dakle datuma objave tih plakata. Nije na meni da utvrdim kada je netko
14 ispitivan i ako imate neko pitanje o tome kada je neko ispitivanje provedeno,
15 molim Vas da pogledate u Vaše papire, nemojte mene pitati. Ja nisam stručnjak za
16 to.

17 Jedino što Vam ja mogu reći je da je u načelu ako svjedoci vide slike
18 optuženih u drugim situacijama osim kod onog susreta koji je predmet istrage,
19 onda po mojim pravilima i mislim da je Tužiteljstvo to jako dobro shvatilo, onda
20 nema nikakve koristi da se primjenjuje identifikacija putem foto panela. Ako su
21 ove fotografije viđene puno kasnije, onda naravno bilo bi dobro da se prvo
22 napravi ta identifikacija putem foto panela prije nego što se idu gledati te
23 druge slike. Dakle, radi se samo o redoslijedu, ali nije na meni da određujem u
24 kojem redoslijedu su se ti događaji odigrali.

25

26

27

28

29

30

1 P: Ovo me malo zbunjuje zato što u okviru tog istog ispitivanja vezano
2 za gospodina Miloševića, na sljedećoj strani, iako Vas zastupnik Tužiteljstva
3 pita o pamćenju imena, on Vam kaže sljedeće - to je na strani 45, reci 1 do 10
4 transkripta od jučer - dakle: "Nema problema sa osvjetljenjem. Radi se o dnevnom
5 svijetlu." I onda Vas pita, dakle, o okolnostima u kojima je došlo do tog
6 navodnog susreta. Dakle, on kaže: "Nema problema sa osvjetljenjem. Dnevno
7 svijetlo, razgovor lice u lice koji traje 2 do 3 minute. Da li je to dovoljno?"
8 A Vi kažete: "Da, naravno."

9 Kakve veze ima pamćenje imena sa odgovarajućim osvjetljenjem i
10 odgovarajućim vremenskim periodom u kojem nekoga vidite licem u lice?

11 O: Nema veze. To jedno s drugim nema veze, ali u nekim situacijama, u
12 mnogo zapravo situacija, to sam također i primijetio i na to sam i prigovorio,
13 postavlja mi se nekoliko pitanja unaprijed i onda to zaista postaje strašno
14 zbunjujuće. Mislim da to nije nama od nikakve pomoći. Ali, reći ću Vam sljedeće:
15 kad je pitanje da li su dvije do tri minute dovoljne da bi se percipiralo nečije
16 lice, onda je to jedno općenito pitanje. I od mene nije traženo da potvrdim da
17 li je zaista to bilo dvije ili tri minute i da li je svjedok zaista vidio lice
18 zato što ja to ne mogu znati. Odgovor na to pitanje bi se trebao shvatiti kao
19 jedna opća potvrda toga da su dvije do tri minute, općenito uzevši, dovoljne da
20 bi netko vidio nečije lice. Dakle, to nije potvrda da je do te situacije zaista
21 došlo zato što ja nisam tu da o tome sudim.

22 P: Gospodine profesore, ako uzmemo u obzir da Tužiteljstvo priznaje da
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je bilo dovoljno vremena da se to vidi i da su svi parametri bili dovoljni i ako
2 uzmemo u obzir da je do toga došlo šest mjeseci prije nego što su objavljeni
3 plakati sa tjeralicama, da li mi možete dati svoje mišljenje kakve su posljedice
4 toga što Tužiteljstvo nije provelo identifikaciju putem foto panela za ovog
5 svjedoka?

6 O: Posljedica je ta da je za ovaj Sud puno teže da prosudi kakva je
7 pouzdanost izjave ovih svjedoka. Tribunalu bi bilo od velike pomoći da je
8 Tužiteljstvo provelo takvu identifikaciju zato što bismo mi onda znali kakvu
9 težinu da damo tom iskazu, zato što ako se korektno provede ta foto
10 identifikacija onda je težina takvog iskaza veoma visoka.

11 Dakle, činjenica da Sud sad nema tih dokaza pred sobom koji imaju tako
12 visoku dijagnostičku vrijednost i dokaznu vrijednost, mislim da to nije od neke
13 velike pomoći.

14 P: Zaustavio sam se jer sam čekao prevod da nas stigne. Tužilac je
15 ponudio neko objašnjenje u vezi sa time zašto nisu mogli, zašto su smatrali da
16 nije indikativno da se pripremi identifikacija putem foto panela i navodno je to
17 bilo poslije 13. oktobra 2002. godine. Ja bih htio da znam nešto o ovom konceptu
18 koji ste jučer uveli na stranici 44 u retku 6 i 7, a to je rekonstrukcija.
19 Govorite o opasnostima rekonstrukcije u tim recima. Možete li mi reći prvo šta
20 je to?

21 O: Možete li mi dati malo širi kontekst jer to znači mnogo, više stvari.
22 Htio bih da me podsjetite na tačan kontekst.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: U redu, ako dozvolite... Počinje na stranici 43, redak 20. Cijenjeni
2 kolega je pitao...

3 O: Možda nam to ni ne treba.

4 SUDIJA KWON: /prevod engleskog transkripta: "Gospodine Nicholls."/

5 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Prigovaram na argumentaciju uz ovo
6 pitanje. Ovde se govori o opasnosti rekonstrukcije. Šta to znači?

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da čujemo, koje su to stranice
8 transkripta?

9 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Odgovor počinje na stranici 43, redak 20
10 do 25 na istoj stranici i nastavlja se na stranici 44.

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Taj broj stranica ne odgovara stranicama
12 koje mi imamo u kompjuterima. No, počinite da čitate, možda ćemo naći.

13 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Počinje odgovorom profesora, citiram:
14 "Ne, ne nužno. Zato pokušavam da objasnim, treba da znate mnogo više o
15 situaciji. Gospodin Nicholls će Vas ispitivati. Ako me ispituje jedna osoba, ne
16 moram da znam Vaše ime. Pretpostavljam da je to gospodin Nicholls i ne moram da
17 se sjećam imena."

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Sada razumijem kontekst.

19 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Onda se nastavlja.

20 SUDIJA KWON: /nedostaje simultani prevod/

21 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Mogu da pročitam rečenicu koja je odmah
22 prije te riječi. U toj rečenici se kaže: "Zavisno od situacije, ukoliko je
23
24
25
26
27
28
29
30

1 osoba u nekom mjestu gdje je netko zadužen, mora da pronade zaduženu osobu - kao
2 što je slučaj u vojsci. Ako je to neko ko ima najviši čin, onda idete do te
3 osobe. Koliko se on sjeća kasnije - "

4   PREVODITELJ: /nedostaje simultani prevod/

5   G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Oprostite. "Zato kažem sljedeće: opasnost
6 je u tome da on sada rekonstruiše to da je upućen da se nađe sa izvjesnim
7 gospodinom Bearom, a on je zapravo tražio najvišeg oficira ili pak jedinog
8 pukovnika." Ovo je kraj citata, no svjedok nastavlja.

9   SVJEDOK: Razumio sam Vaše pitanje, mogu li da odgovorim?

10   G. OSTOJIĆ: [simultani prevod]

11   P: Rečeno mi je da je u službenom transkriptu, u transkriptu zapravo to
12 stranica 25449. Žao mi je što Vam nisam rekao tačnu stranicu.

13   O: /nedostaje simultani prevod/ -

14   ... koji zapravo nismo doživjeli i koje smo dodali kasnije.

15   Naše istraživanje općenito pokazuje da ono što nazivamo efekat
16 informacija nakon događaja jeste takav da je on uvršten u Vaše pamćenje i ljudi

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ne mogu da prave razliku između prvobitnog pamćenja i onih elemenata koji su
2 dodati. Dakle, svjedok može biti potpuno iskren. U ovom primjeru, ako odgovori
3 "sjećam se" da je rečeno da treba da nađem gospodina Bearu, ako, a kažem samo
4 "ako" - ne kažem da se to desilo i na takav način - da samo izađemo iz zabune
5 koja se uvijek dešava pred ovim Sudom. Ja ne kažem da se to desilo, ja samo
6 kažem da postoji druga mogućnost, a ta druga mogućnost je to da je osoba bila
7 upućena da nađe pukovnika ili da dâ poruku grupi ljudi, što bi značilo ako je
8 pravi vojnik da mora ići najvišem oficiru. Kasnije, ako mu je rečeno da li je to
9 gospodin Beara, on se na kraju sjeća: "Bilo mi je rečeno da kažem gospodinu
10 Beari itd." I ni na koji način ne bi mogao, ako mu se postave pitanja o tome, da
11 pravi razliku između onoga što je čuo i onoga što se sada sjeća da mu rečeno. Ja
12 ovo ne nudim kao činjenični opis onoga šta se desilo, ja ovo nudim samo kao
13 nešto što se može desiti sa pamćenjem.

14 P: A koncept rekonstrukcije nakon događaja? Jeste li čuli o tome,
15 rekonstrukciji, od strane treće osobe ili neke druge strane?

16 O: Jedna mogućnost je da drugi ljudi da Vam predoče drugačiji prikaz
17 činjenica koje su se desile. Kada Vam govore o tome, to u Vašem pamćenju može
18 djelovati kao informacija nakon događaja i može se integrisati u Vaše pamćenje
19 nakon čega Vi zaboravite izvor iz kojeg su informacije zapravo došle.

20 P: Kako mi treba da utvrdimo da li je informacija došla iz prvobitnog
21 izvora ili je to izvor od treće strane, odnosno rekonstrukcija nakon događaja?

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Nema načina da to utvrdite, barem ne možete tako pitaju svjedoka jer
2 svjedok nije svjestan šta se desilo na njegovom pamćenju. Jedino što možete da
3 provjerite je da li je bila mogućnost da se dođe do informacija nakon događaja,
4 da li je sa nekim razgovarao o događajima. To je nešto što možete pitati
5 svjedoka.

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Nicholls.

7 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Časni Sude, sada zalazimo u domen čiste
8 spekulacije. Profesor može da razgovara o temama u kojima je ekspert, ali rekao
9 je da to ne može povezati sa činjenicama. Koliko se ja sjećam, ova
10 rekonstrukcija nakon događaja nikada nije ponuđena svjedoku. Nije se koristila
11 na suđenju. Sada je to zanimljiva tema, ali nema veze sa ovim predmetom jer
12 svaki svjedok u svakom predmetu... To je, kada se govori o pamćenju, nešto o
13 čemu mi govorimo i to je zaista u domenu vaših uloga i nije od pomoći.

14 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ja sam mislio da će gospodin Ostojić
15 preći na drugu temu ali -

16 G. OSTOJIC: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, uz dužno
17 poštovanje, mislim da tužilac griješi. Ako mi Sud dozvoli, ja ću iznijeti
18 činjenice i postaviti sljedeće pitanje. Ako se od mene traži, ja ću to postaviti
19 hipotetički. Ovaj svjedok, gospodin Milošević, čuli smo svjedočenje. On je bio
20 komandant, on je svjedočio... Ako se možete sjetiti taj komandant i gospodin
21 Milošević su se zajedno vozili u automobilu oko dva sata i sa njima je

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 obavljen razgovor istog dana. Govorili su o činjenicama o kojima je tužilac
2 zatražio da obavi razgovor s njima. Dakle, to je... iako se ne koristi
3 rekonstrukcija od strane treće strane - to su bila moja konkretna pitanja u to
4 vrijeme. Ako ne rezimiramo njihovo svjedočenje, možemo da se pozovemo na ono što
5 su oba svjedoka rekla u tom pogledu.

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Pitanje koje je pokrenuo gospodin
7 Nicholls je to kako to proizilazi iz današnjeg unakrsnog ispitivanja.

8 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Na dva načina. Jedan, profesor spominje
9 opasnosti od rekonstrukcije. Pod dva, cijenjeni kolega je postavio pitanja jučer
10 o gospodinu Miloševiću i konkretno je postavio pitanja o pamćenju imena što ima
11 utjecaj na ovaj koncept. I postavio je konkretna pitanja o vremenu izloženosti i
12 kvalifikacije koje su s tim u vezi. Mislim da to ide direktno u srž...

13 [Sudije vijećaju]

14 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Prvo da vidimo kako ćete formulirati
15 pitanje. Postavite ga pa ćemo mi onda kasnije odlučiti.

16 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Hvala.

17 P: Hipotetički govoreći, profesore, kada se govori o gospodinu
18 Miloševiću i njegov prvi razgovor 14. marta 2002., mislim, ako on ide na
19 razgovor sa svojim komandantom u istom vozilu i vozi otprilike sat i po do nešto
20 više od dva sata, zna da će Tužilaštvo razgovarati sa njima obojicom. Kakav
21 učinak ta rekonstrukcija nakon događaja ima ukoliko njih dvojica razgovaraju

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 o razlogu zašto idu u Tužilaštvo, kao i činjenice o kojima će svjedočiti. Molim
2 da Vas Sud instruiše.

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Ostojiću, ja ću reći u svoje
4 ime, profesor ne može da Vam kaže da li su oni o tome razgovarali ili nisu. On
5 može samo hipotetički da odgovori na Vaše pitanje, a po mišljenju Vijeća on je
6 već dao odgovor. Tako da možete nastaviti i preći na drugu temu.

7 G. OSTOJIC: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

8 P: Pogledajmo sada neke izgubljene prilike dok je tužilac ispitivao
9 svjedoke. Govorili su o sedam koje ste identifikovali i mislili ste, rekli ste
10 kako je trebalo da se obavi ta identifikacija. Pogledajmo ponovo svjedoka
11 Egbersa. Sa njime je obavljen razgovor, ja ću to rezimirati. Kažite mi tačan
12 datum, tri puta je sa njime razgovarao tužilac. Reći ću Vam datume da bismo
13 mogli da pratimo: 24. oktobar 1995. i 9. juli 1999. Pogledajmo ta dva, a treći
14 je bio 30. april 2002. godine - no ostavimo ovu 2002. na stranu.

15 Pogledajmo oktobar 1995. Znajući šta ste pročitali, a to je da gospodin
16 Egbers tvrdi da je bio susret sa gospodinom Bearom, da li je postojao ikakav
17 razlog zašto Tužilaštvo nije trebalo da napravi identifikaciju postrojanjem

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 tokom razgovora sa Egbersom koji je bio 24. oktobra 1995. godine?

2 O: Mogu li da odgovorim, gospodine predsedavajući?

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da, gospodine Wagenaar.

4 SVJEDOK: Samo sam htio da budem siguran. Nije na meni da sudim o
5 praktičnim problemima. Teoretski, ako se uzme njegovo svjedočenje i ako se
6 shvati da on tvrdi da se sreo sa nekim po prvi put, onda se treba shvatiti da je
7 njegovo svjedočenje moglo biti potkrepljeno i jače da je napravljeno
8 postrojavanje, odnosno identifikacija. Koliko se ja sjećam, gospodin Nicholls je
9 objasnio da je jedan od zahtjeva to da morate da imate fotografiju. Tako da u
10 tom trenutku istražitelj je trebao da shvati da je hitno nužno potrebno da se
11 dobije fotografija gospodina Beare. A 1995. ili 1999. ne znam kako je to bilo
12 teško.

13 S druge strane, ako snimate fotografiju gospodina Beare, onda bi Vam to
14 dalo predstavu o tome kako je tada izgledao. Pokušaj da se dođe do fotografija
15 da bi se koristilo u postrojavanju - to je moglo biti najurgentnije pitanje.
16 Nismo ih imali, ako se tako kaže onda je to samo dio priče i praktično je moguće
17 da se potvrdi da je nemoguće doći do njih.

18 P: Tri i po godine kasnije, u julu 1999., opet se obavlja razgovor sa
19 gospodinom Egbersom. Tada nisu napravili postrojavanje foto panelom. Nakon
20 četiri godine, koje su konsekvence? Četiri godine od tog navodnog susreta i tada
21 također nije napravljeno postrojavanje i identifikacija.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: To ima iste nedostatke, a to je propuštena prilika. Iako, mora se
2 reći da što je duži vremenski period prošao, veća vjerovatnoća je da jedan dobar
3 svjedok koji razumije pravila i koji neće nagađati, da će čak takav svjedok
4 reći: "Na žalost, nisam siguran da nekoga prepoznajem." On neće nikoga pokazati.
5 To ne znači da optuženi nije prisutan. To samo znači da svjedok nije dovoljno
6 siguran da se sjeća.

7 Vjerovatnoća da će se to desiti povećana je protokom vremena i stoga
8 foto panel bilo bi poželjno da bude izveden što je moguće ranije. Ako to nije
9 urađeno 1995., onda je sljedeći najbolji trenutak 1999. Čak i par godina kasnije
10 bi moglo biti dobro, do trenutka kada fotografije optuženoga kad se pojave
11 svugdje na panelima i svjedok ih je mogao vidjeti.

12 P: Da li sam u pravu, Vaš odgovor bi bio isti u vezi sa trećim
13 razgovorom sa gospodinom Egbersom 2000. godine, a to je dvije i po godine prije
14 nego što su se pojavile potjernice?

15 SUDIJA KWON: /prevod engleskog transkripta: "Gospodine Nicholls."/

16 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Časni Sude, prigovor. On pita pitanja
17 koja mi nikada nismo postavili. To su pitanja koja idu uveliko preko onoga za
18 što je on došao da svjedoči. Tada se moglo pitati gospodina Blaškića /u
19 engleskom transkriptu: "Blasczyka"/ da li je znao tko je gospodin Beara u
20 oktobru 1995. godine, kako je bilo teško doći do fotografije gospodina Beare,

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 kako teško je bilo dobiti 1999. imajući u vidu šta se tada dešavalo u Srbiji.
2 Ništa od toga nije rečeno našem svjedoku. Pokušava se formirati utisak da smo
3 imali priliku da odgovorimo.

4 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Ja želim da odgovorim na dvije stvari.
5 Prvo kako bi gospodin Blaškić /u engleskom transkriptu: "Blasczyk"/ mogao znati
6 šta se dešavalo 1995. jer je mnogo kasnije pristupio Tužilaštvu. Kao što se vidi
7 u njegovom svjedočenju, kada se postavlja pitanje gospodinu Blaškiću /u
8 engleskom transkriptu: "Blasczyk"/ u vezi sa bilo čim drugim osim sa zbirkom
9 Drinskog korpusa, on je rekao da je otišao tamo da dobije imena i adrese vozača
10 gospodina Beare, Miloša Tomovića i to možemo čuti od Suda.

11 Sljedeće, ako tužilac uvodi koncept kao foto paneli, kao navodni
12 izgovor, onda moraju da objasne zašto nisu obavili odgovarajuće testove prije
13 nego što su se pojavile potjernice. Gospodin Nicholls pokušava da svjedoči iako
14 on prigovara jer tvrdi da ja svjedočim. On hoće da kaže da je to bilo vrlo
15 teško. Mi to znamo. Tužilac je to trebao da kaže u svojim izvještajima i tokom
16 istrage. Ja to ne prihvatam kao odgovor. Imaju fotografije gospodina Beare i
17 skoro svih pripadnika.

18 I najzad, bilo bi razborito, kao što sam rekao jučer, da tužilac zamoli
19 svoje svjedoke, koji pamte, Glavnog štaba Savčić, Milovanović i Škrbić, da li su
20 imali fotografije svojih kolega.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Ostojiću, vrlo je teško
2 prekidati no nemojte se preklapati radi prevodilaca. Kako izbjeći... ja bih se
3 suzdržao da se bavim učinkom Pravila 90bis /u engleskom transkriptu: "90(H)"/
4 jer je to vrlo šakaljivo područje. Nismo li čuli dovoljno o tome kakav je bio
5 učinak što se nije obavila identifikacija?

6 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Uz dužno poštovanje, kolega je pokušao da
7 ih obavi sedam da bi se napravila identifikacija. Ja ću pokušati da idem
8 pojedinačno i da pokažem da je od njih sedam bilo četiri ili više /nedostaje
9 simultani prevod/. Iako tužilac tvrdi da su postojali poster, ja neću
10 komentarisati. Oni treba da objasne zašto to nisu uradili. Ja hoću da pokažem da
11 je, prema mom tumačenju izvještaja, ovi svjedoci trebalo da budu predočeni sa
12 foto panelima u raznim prilikama.

13 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ako se bavite razgovorima iz 1995. i
14 1999., onda ne morate da se bavite ovima koji su bili kasnije.

15 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Samo da to svima učinimo jasnim.

16 P: Razgovarajmo sada o još nekim izgubljenim prilikama. Kolega Vas je
17 jučer pitao o tome. Pokušat ću malo brže.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1   PREVODITELJ: /nedostaje simultani prevod/

2   G. OSTOJIĆ: [simultani prevod]

3   P: Profesore Wagenaar, razgovarali smo o svjedoku Boeringu. On je dao
4 dva intervjuja Tužilaštvu, 28. septembar 1995. i 3. do 6. februara, zatim 10.
5 februar 1998. Prije nego što je počelo /prevod engleskog transkripta:

6 "suđenje"/, kolega Vas je pitao kakav učinak je imao drugi susret, a ja ću Vas
7 pitati o onome šta je bilo nakon 1995. godine. Da li je jedan ili oba susreta sa
8 Bearom, da li je u vezi sa njih oba trebalo da se obavi identifikacija?

9   G. NICHOLLS: [simultani prevod] Ovo je nešto čime se kolega u cijelosti
10 bavio tokom glavnog ispitivanja.

11   SUDIJA KWON: [simultani prevod] Slažem se. Mislim da svjedok nije u
12 situaciji da odgovori na to da li Odbrana uzima u obzir jedno ili drugo pitanje.

13   G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Molim da uđe u zapisnik, stranica 29,
14 redak 16 do 19.

15   P: Molim Vas da nam pomognete da shvatimo koncept potjernica. Ja se
16 izvinjavam što to može zvučati čudno. Da li Vi hoćete da kažete da su potjernice
17 objavljene? Onda nije trebalo obaviti testove identifikacije sa svjedocima nakon
18 toga?

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne, nisam to rekao. Ja sam rekao dvije stvari, ako se dobro sjećam.
2 Jedna je, nažalost nije zgodno objavljivati postere. To ne treba uraditi ukoliko
3 i dalje ima svjedoka za koje znate, a koje se može testirati putem
4 identifikacionog testa foto postrojavanja. Jer onda prvo treba da obavite test,
5 a onda da objavite postere, odnosno potjernice. Jer, ukoliko ih objavite na
6 područjima gdje ih svjedoci mogu vidjeti, onda po mom mišljenju neće nimalo
7 pomoći da ih se testira putem foto panela.

8 No, ukoliko ima svjedoka o kojima odlučite da neće imati priliku da vide
9 potjernice zato što žive u zemlji gdje ih ne mogu vidjeti, onda je to druga
10 stvar. Dat ću Vam primjer. Ukoliko su foto paneli objavljeni u bivšoj
11 Jugoslaviji, a hoćete da testirate pripadnike Holandskog bataljuna koji žive u
12 Holandiji, koji nisu išli ponovno u Jugoslaviju, onda u principu nema ništa
13 protiv testiranja tih pripadnika Holandskog bataljuna.

14 Znači, to nije opšte pravilo. Sve zavisi od toga da li postoji mogućnost
15 da ih svjedoci vide.

16 P: Da li ćete se složiti da bi bilo od pomoći ukoliko istražitelj ili
17 bilo ko svjedocima postavi to pitanje?

18 O: Ne. Neću se složiti sa time. Kao što sam jučer objasnio, ako svjedok
19 kaže: "Da. Vidio sam postere, vidio sam panele." onda je to od pomoći. Ako kaže:
20 "Ne, nisam ih vidio", onda i dalje možete pretpostaviti da ih je možda vidio, a
21 da se ne sjeća. Bez obzira na odgovor, morate pretpostaviti da su ih vidjeli pa

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je to nepotrebno pitanje.

2 P: Na stranici 23 jučerašnjeg transkripta o tome ste razgovarali sa
3 cijenenim kolegom iz Tužilaštva. Mislim da je tužilac dao objašnjenje o
4 razlozima zašto istražitelj ne bi pokazao postere ili fotografije svjedoku
5 Babić, a to je jedno od objašnjenja... - a to je kada se traži šta je
6 sugestivno. Na stranici 16, dobit ću stranicu transkripta pa ću Vam je
7 saopštiti.

8 Citirat ću: "Uvek me iznenađuje ako kažem kako lako i brzo u ranim
9 fazama istrage se pokazuju fotografije svjedocima, a da se ne razumije da na taj
10 način gubite svjedoke za kasnije identifikacione svrhe. A to nije problem
11 ukoliko imate mnogo svjedoka. No, to postaje vrlo problematično ako postoji mali
12 broj svjedoka i zato uvijek predlažem da fotografije pokažete svjedocima kako
13 biste imali nekakvo usmjerenje ukoliko postajete očajni jer nema drugog načina."

14 Uz sve dužno poštovanje, ja nisam razumio Vaš odgovor pa Vas molim da mi
15 pomognete da ga bolje razumijem.

16 O: Svakako. Ja sam rekao sljedeće: dva načina kako možete koristiti
17 reakcije svjedoka na fotografije. Jedan je u fazi istrage kada Vam svjedoci koji
18 gledaju fotografije, kada Vas mogu usmjeriti. Na primjer, jasan primjer je:
19 imate fotografiju nečeg što je vezano za zločin, ali ne znate ko su ti ljudi. U
20 tom slučaju, možete svjedoka pitati, a pretpostavlja se da ih on poznaje, možete

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ga zamoliti da Vam on kaže imena. To je slučaj tokom istrage i to gospodin
2 Nicholls kaže da bi se došlo do usmjerenja /?navođenja/.

3 Druga upotreba je foto identifikacija, a tada... to je situacija kada je
4 svjedok nešto izjavio o onome što je iskusio i čega se sjeća. I postoji potreba
5 da se potkrijepi ta izjava i to da se potkrijepi testom koji će potvrditi da se
6 svjedok zaista sreo sa osobom ili osobama koje opisuje. To je nešto potpuno
7 različito. U tom slučaju upotreba fotografija na foto panelu će poslužiti kao
8 dokaz.

9 U mojim ranijim publikacijama napisao sam knjigu o Ivanu Demjanjuku gdje
10 sam to vrlo pažljivo objasnio. Fotografije koje treba da usmjere ne moraju se
11 uklopiti ni u kakav model niti propis, ali ishod to postupka se ne može
12 koristiti umjesto identifikacije putem foto panela.

13 Tako da svjedoci koji gledaju fotografije koje nisu u skladu sa
14 pravilima identifikacije putem foto panela mogu Vam dati neka usmjerenja za
15 daljnju istragu, ali ne mogu se kasnije ispitivati korištenjem foto panela sa
16 slikama istih ljudi zato što oni ako identificiraju nekoga na tom foto panelu to
17 može biti zbog toga što su prepoznali osobu sa slike koja im je prikazana
18 ranije, a ne zato što su tu osobu vidjeli na mjestu zločina.

19 Tako da ne bi smjelo postojati nikakva zbrka u glavama istražitelja koja
20 bi omogućila da pobrkaju pokazivanje fotografija kako bi dobili smjernice za
21 daljnju istragu i fotografija kako bi dobili iskaz sa vrijednošću dokaza od
22 svjedoka da je on zaista vidio tu osobu. I moj prigovor koji sam unio u svoj
23 izvještaj, odnosno moje upozorenje je da u ovom slučaju neki svjedoci su dobili
24 fotografije koje nisu bile u skladu sa modelom koji se koristi za ovo

25

26

27

28

29

30

1 prepoznavanje u nizu i da stoga Sud mora biti upozoren da njihova reakcija na
2 fotografije bi trebala biti interpretirana kao da se radi o svjedocima koji daju
3 smjernice za daljnju istragu, a ne svjedocima koji zapravo dokazuju da su nekoga
4 zaista vidjeli.

5 P: Hvala. A sada jedno dodatno pitanje zato što sam zapravo htio da mi
6 kvantificirate ovo, da mi kažete dakle, kada kažete "puno svjedoka" i onda to
7 uspoređujete sa situacijama gdje ima "malo svjedoka".

8 O: Da, svakako. Suočio sam se sa mnogo slučajeva gdje je bilo i jednog i
9 drugog. Ako imate neki predmet o kome sam ja objavio članak, dakle to je jedno
10 ubojstvo u baru gdje je bilo 82 svjedoka, možete 5 ili 10 tih svjedoka uzeti da
11 Vam daju smjernice za daljnju istragu. Dakle, pokazat ćete im fotografije u tu
12 svrhu, a još uvijek Vam ostane 72 svjedoka.

13 A, s druge strane, kao što je bio slučaj kod ubojstva u supermarketu,
14 postojala su samo dva svjedoka ovog brutalnog ubojstva. I ako ovim svjedocima
15 pokažete fotografije osumnjičenika, dakle ne u foto panelu nego pojedinačne
16 fotografije, ja bih rekao da se radi o katastrofi zato što možda ti svjedoci
17 zaista se sjećaju kako su izgledali ti ubojice, znaju tko su oni. Ali,
18 identifikacija putem foto panela ne može se primijeniti i vi ste na taj način
19 ostali bez važnih dokaza i cijeli vaš predmet može propasti zbog toga.

20 Dakle, moja bi preporuka bila da se uvijek minimalni broj svjedoka
21 koristi za dokazivanje identiteta, odnosno identifikaciju. I nije sad na meni da
22 kažem koji će biti broj tih svjedoka koji bi onda uvjerio Vijeće, ali mislim da
23 je to dakle na Tužiteljstvu da utvrdi koliko svjedoka koji identificiraju
24 optužene će izvesti... koji će onda to dokazati u dovoljnoj mjeri. Uvijek je

25

26

27

28

29

30

1 mudro da se jedan mali broj njih ne koristi za ovu proceduru pokazivanja
2 fotografija kako bi se dobile smjernicu za daljnju istragu. Ako trebate tri
3 svjedoka da vam dokažu identitet, a ostaju vam tri, onda ne možete ovoj trojici
4 pokazati fotografije kako biste dobili smjernice. Ako to ipak napravite onda ste
5 ostali bez svojih svjedoka koji će ovdje identificirati optuženike. Zato kažem
6 da će tu doći do tog žrtvovanja i cijena je vrlo visoka. I ako to radite, morate
7 biti zaista očajni u svojoj namjeri da dobijete neke smjernice.

8 P: U redu. Sada ću Vam brzo pokazati dokazni predmet 2D603 u e-courtu i
9 to je dokument sa informacijama od 15. jula 1999. koji smo dobili prije nekoliko
10 tjedana. Ne znam koji je točan datum, ali nije bilo više od tri tjedna. Sada bih
11 Vas zamolio da dođete do drugog i trećeg paragrafa u ovom dokumentu.

12 Profesore, možete pročitati u sebi ovaj cijeli izvještaj, ali ja bih
13 svakako Vas zamolio da se posebno usredotočite na drugi i treći paragraf kada
14 završite.

15 O: Da, pročitao sam.

16 P: Ono što mene tu zbunjuje i ne želim od Vas da Vi interpretirate što
17 je htio reći ovaj istražitelj, u drugom paragrafu on kaže da ovaj drugi vojnik
18 Holandskog bataljuna nije spomenuo da je vidi gospodina Bearu tokom tog istog
19 susreta sa Egbersom, navodno. I on kaže da u prvom intervjuu da mu nitko nije
20 postavio to pitanje i sada tu malo parafraziram, ali u trećem paragrafu on kaže
21 ovo: "Narednik Lutke se ponovo nije mogao sjetiti nikoga po imenu pukovnik
22 Beara."

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ono što me tu brine je to što u prvom paragrafu stoji da mu to pitanje nikad
2 nije postavljeno i da ga on, dakle, ne spominje, a onda sad kaže da se ne sjeća
3 toga.

4 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Da li uopće trebam ulagati prigovor?

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da, upravo sam htio pitati gospodina
6 Ostojića kako bi svjedok mogao odgovoriti na to pitanje.

7 G. OSTOJIC: [simultani prevod] Pa budući da je on pregledao...

8 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Oprostite, zaista, tu su dva prigovora
9 zato što je ova osoba na njegovom popisu svjedoka.

10 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da.

11 G. OSTOJIC: [simultani prevod] Ne volim te dvostruke prigovore.

12 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu. Pređimo na stvar.

13 G. OSTOJIC: [simultani prevod]

14 P: Pogledajmo sada sljedeći dokazni predmet, 2D24. Vi ste ovo pitanje
15 pokrenuli jučer, gospodine profesore, vezano za to da li je Egbers znao jezik
16 koji mi ovdje zovemo B/H/S, odnosno srpsko-hrvatski kako se zvao u to vrijeme.
17 Iako se radi, dakle, o dokumentu koji ima sedam strana na engleskom, zamolit ću
18 Vas da pogledate stranu 6. To je 2D03-0063.

19 I nadalje ću Vas zamoliti da pogledate paragraf broj 2, kraj tog
20 paragrafa, odnosno te rečenice ili retka gdje tu stoji: "Pogledajte, tu treba
21 pogledati izjavu na srpsko-hrvatskom." To je u zagradi. Da li to vidite?

22 O: Da.

23 P: Vi ste pregledali neke od tih materijala, kako Vi na to gledate?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Meni je vrlo teško da tu sad protumačim što se s time želi reći zato
2 što iz ovoga ne mogu zaključiti da li je poručnik Egbers poznao ili govorio
3 srpsko-hrvatski. Da li Vi implicirate da on ovdje se poziva na izjavu na srpsko-
4 hrvatskom koju je on sam napisao, da li on to kaže?

5 P: Ne znam.

6 O: Ja ne znam šta on hoće reći.

7 P: Nismo imali prilike da se time pozabavimo u to vrijeme. O tome ćemo
8 razgovarati kad Vi odete.

9 Gospodine profesore, skoro sam došao do kraja. Samo sam sada htio
10 pitati...

11 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, jučer sam
12 pokušao uvesti svjedočenje Zorana Malinića. I sada bih htio Sud da ponovo
13 razmotri taj moj zahtjev zato što mislim da to ima vrlo konkretan efekt na
14 gospodina Egbersa. Iako, kako bismo bili posve korektni prema profesoru, mi to
15 njemu nismo dali zato što smo htjeli da nam on da svoju analizu na osnovu onoga
16 što Sud ima na raspolaganju, a to je dokazni predmet 3621. I taj razgovor je
17 vođen 14. decembra 2005. i ja bih htio samo dobiti njegovo mišljenje o tome.
18 Znam da je Sud odbacio taj zahtjev jučer, tako da sad samo pitam da li mogu
19 postaviti to pitanje.

20 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Prije nego što odgovorim, da li je
21 Malinić bio zaštićen svjedok?

22 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] On nije svjedočio, časni Sude. Nisam
23 siguran da li bi u njegovom slučaju bile potrebne zaštitne mjere, ali on bi
24 možda

25

26

27

28

29

30

1 mogao svjedočiti u okviru izvođenja dokaza Obrane. Ali, on je u početku bio na
2 popisu Tužiteljstva i mislim da su ga oni onda povukli, odnosno odlučili su da
3 on neće svjedočiti.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Nicholls.

5 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Pa, ne znam točno koje je pitanje. Nemam
6 sada pred sobom taj dokazni predmet koji je na njegovom popisu, ali mislim da se
7 tu radi o tome da će od profesora biti traženo da s jedne strane uzme izjavu
8 svjedoka i s druge strane neke druge podatke i da to onda usporedi. A mislim da
9 je on rekao više puta da to nije njegov posao, odnosno, davanje težine izjavi
10 svjedoka.

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu. Da vidimo kakvo će biti pitanje.

12 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] To je strana 24 od 43, kao što možete
13 vidjeti na dnu strane, dakle dokaznog predmeta 3621. Strana 24, molim da se ona
14 prikaže.

15 P: Ovdje bih se želio usredotočiti na redak 7...7 do 14.

16 Samo da Vam kažem nešto o tome kako biste bili upoznati sa kontekstom
17 ovoga. Major Zoran, mislim da je bio sa kapetanom Egbersom kad je viđen Beara,
18 navodno, mada o tome postoji spor. Jučer smo kratko govorio tko je navodno
19 predstavio gospodina Bearu i vidjeli smo različite verzije koje je gospodin

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Egbers dao. I sada vidimo da ovdje istražitelj Tužiteljstva navodno pokušava
2 biti korektan i kaže svjedoku da jedan oficir Ujedinjenih naroda, koji mislim da
3 je Egbers, rekao da Vi - dakle taj svjedok da je predstavio pukovnika Bearu
4 njemu i da je bio prisutan tokom tog razgovora.

5 Govorili smo malo o korektnim pitanjima. I dakle, ovo je ovdje pogrešno
6 izneseno ono što je rečeno u razgovoru, u sva tri razgovora, odnosno sve tri
7 izjave koje je Egbers dao.

8 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da, gospodine Nicholls.

9 G. NICHOLLS: [simultani prevod] To nema nikakve veze sa onime za što je
10 ovaj profesor stručan. Radi se samo o tome da moj kolega pokušava iznijeti svoju
11 argumentaciju sada, umjesto da čeka na odgovarajuće vrijeme kada to treba
12 iznijeti. Dakle, to je jedno nekorektno pitanje *vis-a-vis* profesora.

13 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Slažem se s time. Molim Vas da pređete
14 na samu suštinu Vašeg pitanja.

15 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod]

16 P: U sljedećem retku pitanje je, iako ovaj gospodin odgovara da je to
17 moguće, on kaže: "Kažete da je to moguće. Moguće da se toga sjećate neovisno o
18 svemu." Ali, vidite da je odgovor: "Ne, nisam." Zatim on kaže: "Da li se sjećate
19 da je pukovnik Beara zaista bio tamo u Novoj Kasabi za vrijeme dok su tamo bili
20 ti zatočnici?"

21 Odgovor u retku 14 od majora Zorana Malinića: "Mislim da nije bio."
22 Naravno, ide to i dalje, ali nema razloga da to čitam.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Da li Vi sada možete kvantificirati kako je važno to da je u toku ta tri
2 razgovora sa Tužiteljstvom i njihovim istražiteljima bilo da gospodin Egbers
3 bude podvrgnut provjeri identifikacije?

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Mislím da smo čuli odgovor od profesora.

5 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Profesore, još jedanput hvala Vam puno
6 što ste ovdje došli. Hvala Vam, časni Sude.

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Pa, profesore Wagenaar, ovime se
8 završava Vaše svjedočenje. Ja sam slušao Vaš iskaz sa velikim interesom i
9 zahvalan sam Vam što ste došli. I sada možete napustiti sudnicu.

10 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Da li bismo samo mogli reći profesoru
11 Wagenaaru da bi nekoliko nas se htjelo s njime sastati prije nego što otiđe?
12 Mislím da bi ovo mogao biti dobar čas prije pauze, ako biste mogli nam dati
13 priliku da mu to kažemo.

14 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Ja bih također htio razgovarati sa
15 profesorom prije nego što otiđe kući.

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala Vam, profesore.

17 [Svjedok se povlači]

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Sada ćemo se pozabaviti sa dokaznim
19 predmetima. Imamo popis tih dokumenata koje želi uvesti Obrana gospodina Beare.

20 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Da.

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Zatim Tužiteljstvo i konačno Obrana
22 gospodina Gvere. Da li ima prigovora vezano za bilo koji od tih dokumenata?

23 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Da, imam prigovor što se tiče
24
25
26
27
28
29
30

1 tužiteljevog predmeta 105. To je iskaz gospodina Milana /u engleskom
2 transkriptu: "Milorad"/ Birčakovića koji je svjedočio pred ovim Sudom 7. i 8.
3 maja 2007. i njegov iskaz nije uveden u dokaze tada. On je bio ispitan i
4 unakrsno ispitan o dijelovima tog iskaza. I iskreno govoreći, točno je da je moj
5 kolega ispitivao profesora o dijelovima tog iskaza koji se odnose na
6 prepoznavanje jednog od optuženih i da je dio tog iskaza pročitao, koji se
7 odnosi na mog klijenta. Ali, prepoznavanje mog klijenta nije bilo tema
8 izvještaja profesora Wagenaara. Dakle, kad se radi o toj prigodi u kasarni
9 Zvorničke brigade. Zbog toga ja ulažem prigovor na prihvaćanje cijelog tog
10 iskaza kao dokaza.

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala, gospodine Živanović. Oni dijelovi
12 koji su pročitani u sudnici nalaze se već na transkriptu. Da li imate nešto za
13 reći, gospodine Nicholls?

14 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Da, časni Sude. Ja ulažem zahtjev da se
15 svi dokumenti koje je profesor Wagenaar imao na raspolaganju, koje mu je dala
16 Obrana i koje je on koristio u pripravi svojeg izvještaja /?uvrste u spis/. To
17 su tri fascikla koji još nisu uvedeni u e-court. Mislim da je važno za Sud da
18 imaju to zato što sam ja jučer prošao sa profesorom kroz zaključke u njegovom
19 izvještaju. Ja sam to uradio kada je to bilo moguće, zato što citati koje on
20 daje u svom rezimeu su jedino mjesto gdje vidim na temelju čega je on donio te
21 zaključke i da se tu zapravo citiraju ti dokumenti koje je on dobio. Zato je
22 važno da Vi imate te dokumente kako biste mogli procijeniti njegove zaključke,

23
24
25
26
27
28
29
30

1 da biste mogli reći "u redu, evo, profesor Wagenaar je rekao da je zaključio to
2 i to na osnovu toga". I važno je da Vi imate sve to kako biste mogli pogledati i
3 vidjeti da li su ti zaključci zaista podržani i da li je možda on nešto
4 pogriješio. I mislim da on jest pogriješio.

5 Osim toga, to je onaj najosnovniji princip. Kada neki vještak podnese
6 svoj izvještaj Vi morate znati na čemu je on zapravo zasnovao svoj izvještaj.
7 Morate imati te materijale. Svaki izvještaj koji sam vidio pred ovim Sudom i
8 sjećam se da je u ovom Vijeću sudac Agius to isto bio rekao, dakle inzistirao je
9 da postoje svi dokumenti, da se sve to navede u fusnotama, tako da ako neki
10 svjedok vještak kaže "ja svoj zaključak baziram na ovom izvanrednom borbenom
11 izvještaju", da onda Vijeće može pogledati sam taj izvještaj i vidjeti da li je
12 to točno. I zaista bih se zaprepastio kada bi neka strana htjela da se uvede u
13 dokaze izvještaj svjedoka vještaka, a da pri tom Vijeće ne vidi na osnovu čega
14 je taj svjedok, šta su oni dali tom svjedoku i šta je on koristio u izradi svog
15 izvještaja. On je nekoliko puta rekao da je to njegov univerzum - tako je on to
16 nazvao. To je on imao na raspolaganju i time se koristio kada je stvarao svoje
17 zaključke.

18 Mislim da u tu svrhu svi ti dokumenti, uključujući i ovaj iskaz
19 gospodina Birčakovića, da je veoma jasno zašto je to urađeno. To je taj popratni
20 materijal na kojem se temelji izvještaj.

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Samo jedno objašnjenje, gospodine
22 Nicholls. Ovaj zahtjev o kojem upravo govorite, on je već odražen na Vašem

23
24
25
26
27
28
29
30

1 popisu. Dakle, osim ove izjave koju je dao Birčaković i iskaza njegovog, svi
2 drugi dokumenti su dokumenti koji se nalaze u ta tri fascikla.

3 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Da. Tu je došlo do jednog preklapanja.
4 Ali, Birčakovićeva izjava je također u tim materijalima.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dakle, gospodine Bourgon, Vama ću se
6 obratiti kasnije. Gospodine Nicholls, dakle Vi ne želite da se uvede izjava
7 Birčakovića u svrhu uvođenja njezinog sadržaja, nego zato da bi se dobio
8 kontekst za svjedočenje gospodina Wagenaara?

9 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Da, naravno. I dokument 3669, na mojem
10 listu je indeks koji je profesor Wagenaar dobio od Odbrane gospodina Beare. Oni
11 su nam dali te fascikle i mi smo to pregledali. Taj indeks je zaista točan.
12 Dakle, to Vam onda daje... to je jedan vodič u to što je profesor Wagenaar
13 koristio u izradi svog izvještaja. I mislim da je zaista apsolutno potrebno da
14 se taj izvještaj provjeri, kako bi se taj izvještaj mogao provjeriti.

15 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Bourgon.

16 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

17 Prvi komentar koji bi htio dati vezano za ono što je upravo rekao moj
18 kolega o svjedocima vještacima. Htio bih podsjetiti Sud na svjedočenje svjedoka
19 Butlera koji je bio izveden kao vještak Tužiteljstva. I Vijeće ga je kao takvog
20 prihvatilo, iako nije bilo nikakve mogućnosti da se uopće utvrdi kojim
21 materijalima se on koristio prije nego što je izradio svoj izvještaj i dao svoje
22 svjedočenje. I sada kad moj kolega ovo kaže da ako nemate taj cijeli univerzum
23 koji su svjedoci vještaci koristili, da ne možete prihvatiti ili procijeniti
24 izvještaj - to je zaista zaprepašćujuće.

25

26

27

28

29

30

1 I u ovom momentu, ja također ulažem prigovor
2 (redigovano)
3 (redigovano)
4 (redigovano)
5 (redigovano)

6 Gospodine predsjedavajući, kada je profesor bio unakrsno ispitivan i
7 dodatno ispitivan, kada god su ti dokumenti korišteni, relevantni dijelovi su
8 pročitani i ušli su u transkript. Nema potrebe da sve to sada uvodi u dokaze
9 samo kako bi se dao kontekst izvještaja profesora. Mi naprosto ulažemo zahtjev
10 da ako Sud u procijeni izvještaja profesora Wagenaara kasnije utvrdi da ima
11 potrebu da vidi te dokumente, naravno onda Sud može ih u tom momentu uvesti.
12 Ali, da Tužiteljstvo nudi te dokumente sada, ne bi bilo dobro i da se njih
13 uvede. Hvala, gospodine predsjedavajući.

14 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Ostojić, izvolite.

15 G. OSTOJIĆ: /nedostaje simultani prevod/

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] A onda gospođa Fauveau.

17 G. OSTOJIĆ: /nedostaje simultani prevod/

18 SUDIJA KWON: /nedostaje simultani prevod/

19 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Evo, sada tu koristimo neke dosta snažne
20 izraze kao što su "zaprepašćujući", "zapanjujući", a ovo Vijeće već ima
21 presedan. Mi smo sa svakim svjedokom Tužiteljstva radili na takav način. Dakle,
22 ako Sud kaže da treba njegov iskaz onda se on uvodi, a inače svjedoku se sudi na

23
24
25
26
27
28
29
30

1 osnovu onoga što je rekao u svom javnom iskazu pred Sudom. Tužiteljstvo je
2 prošlo kroz sve te dokumente koje smo im mi dali. Oni su prošli kroz
3 transkripte, intervjuje, iskaze koje su htjeli naglasiti i kada kažu da su našli
4 neke pogreške - profesor Wagenaar je to i priznao. Opasnost je ovdje da će se
5 postaviti jedan presedan. Ja odmah sada usmeno tražim od Suda da mi dade taj
6 univerzum za sve dokumente koje su njihovi eksperti pregledavali.

7 Imali smo taj problem sa Kathleen Barr. To smo se svi s time suočili.
8 Ona nam nije dala cijeli svoj dosje niti svoje bilješke. Tokom njezinog
9 svjedočenja Sud je odobrio moj zahtjev da se ti dokumenti pribave. Mi smo to
10 uradili, ali nismo dobili njezin cijeli univerzum zato što su se oni žalili da
11 je to bilo tajno ili povjerljivo ili da postoji ta doktrina o proizvodu rada.
12 Dakle to je loš presedan.

13 I ovaj drugi princip je vezan za korektnost ili za pravičnost.
14 Tužiteljstvo svakako ima cijeli ovaj fascikl i imalo je taj izvještaj na
15 raspolaganju da ga pregledava već mjesecima. Mi smo im uvijek govorili da se
16 mogu slobodno sastati sa profesorom Wagenaarom. Oni su imali sve ove iskaze. I
17 onda bi naprosto naš posao postao posve besmislen. I mi inzistiramo da ovaj Sud

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 uzme ove dokumente i mi inzistiramo da nam Tužiteljstvo daje kompletan dosje
2 kojeg su koristili gospodin Butler, doktor Wright, gospođa doktorica Kathleen
3 Barr i svi drugi svjedoci eksperti koji su svjedočili pred ovim Vijećem.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospođa Fauveau.

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Časni Sude, ja imam isti prigovor vezano
6 za dokazni predmet P3694. To je intervju koji je Tužiteljstvo provelo sa
7 Čelanovićem. Ako Vijeće smatra da je ovaj iskaz treba biti uveden u sudski spis
8 onda ja smatram da bi to trebalo biti samo kao dio izvještaja gospodina
9 Wagenaara, a ne bi se smio uvoditi kao dokaz bilo čega, istinitosti bilo čega
10 što sadrži.

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Živanović.

12 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, samo bih se htio pridružiti
13 ovom prigovoru gospodina Bourgona vezano za ovu izjavu svjedoka

14 (redigovano)

15 (redigovano)

16 (redigovano)

17 (redigovano)

18 G. BOURGON: [simultani prevod] 3662, časni Sude.

19 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Nicholls.

20 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Časni Sude, to nije isto kao što je
21 situacija sa svim drugim svjedocima. Praksa u kojoj mi ne predočavamo cijeli
22 dokument nego samo čitamo dijelove. Ovo je izvještaj vještaka, a u Butlerovom

23

24

25

26

27

28

29

30

1 izvještaju su detaljne fusnote. Dakle, svi dokumenti koji su navedeni u
2 fusnotama su predati. Mislim da ima čak i ove hiperlinkove, tako da možete ih
3 potražiti na internetu. Dakle, sve što je traženo je dato. Isto vrijedi i za
4 Kathleen Barr. Činjenica da smo se mi mogli sastati sa doktorom Wagenaarom,
5 činjenica da smo ga mi unakrsno ispitivali tri sata, ja sam to pokušao raditi
6 što je brže moguće, ali nemoguće je... dakle, ja sam mogao ga jedino unakrsno
7 ispitivati tjednima i tjednima i citirati sve ono što on nije citirao. Ali, ja
8 sam naprosto pokušao na to ukazati. Mislim da je to zaista vrlo jednostavno.
9 Imamo ove sažetke za svjedoke koje je on pripremio kada je na osnovu dokumenata
10 koje je pogledao u svojim fasciklima, dakle u tim sažecima on navodi dijelove
11 koje on smatra relevantnim. Onda je to isto jako važno. Kao što sam rekao, važno
12 je i ono što nije citirao. I zaista me zapanjuje da materijal za koji znamo da
13 je koristio u svom izvještaju, dakle da je pregledao za tih 12 svjedoka, dakle
14 da mi ne možemo se pozvati na to, mi to ne možemo vidjeti da bismo vidjeli da li
15 je njegov izvještaj točan. To ne oslobađa nas od naše uloge. To naprosto
16 zamućuje ovaj osnovni princip da se svaki izvor mora navesti u fusnotama.

17 SUTKINJA PROST: [simultani prevod] Gospodine Nicholls, prije nego što
18 sjednete, samo imam pitanje vezano za dokumente 3662, 3694, 3705. Pretpostavljam
19 da su to ove tri izjave. To se, dakle, opet duplicira i dolazi do tog

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 preklapanja sa ovim dokumentima koje Vi želite uvesti u Vašem ovom zadnjem... u
2 zadnjoj točki, dakle - tri fascikla.

3 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Da, časni Sude.

4 SUTKINJA PROST: [simultani prevod] Samo sam htjela to provjeriti.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Samo da pitam nešto gospodina Nichollsa.
6 Ne bi li bilo dovoljno da se samo uvrste ovi dijelovi koji su već na
7 transkriptu, dakle, da se to pročita?

8 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Mislim da ne bi bilo dovoljno, časni
9 Sude, zato što radi se o tri fascikla materijala. Ono što sam ja pokušao
10 napraviti u svojem unakrsnom ispitivanju je da traje tri sata. Pokušao sam
11 skratiti, ali evo - tri sata i 15 minuta - nisam mogao više. Ja sam samo
12 ukazivao na neke primjere. Ja sam samo ispravljao neke stvari koje je on
13 pogriješio i ukazivao na neke stvari. Postoji velika mogućnost, da sam imao više
14 vremena da bih se mogao pozabaviti i drugim stvarima koje sada nisam mogao
15 obraditi, a koje bi mogle biti relevantne za Vas i one sada naprosto nisu na
16 raspolaganju. I imaju neke stvari koje su bile važne, ali ja nisam pokušao
17 uhvatiti ga u svakoj grešci kod svakog od tih 12 svjedoka u tom vremenu koje sam
18 imao na raspolaganju - to je bilo tri sata.

19 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Zaključujem da nema prigovora u odnosu
20 na druge dokumente koje usvaja Odbrana Beare ili Gvere. Gospodine Nicholls.

21 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Prije nego... oprostite ako dozvolite,
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dokumenti koji možda nisu bili na spisku. Mislim da dio izjave u pogledu Zorana
2 Malinića, zatim htio sam to da koristim OTP 65ter, rezime Zorana Malinića 2D606
3 - tako smo ga identifikovali.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Imate li broj prema spisku 65ter,
5 razgovor sa Malinićem?

6 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Da, gospodine predsjedavajući, P36201 /u
7 engleskom transkriptu: "P3621"/ ali možda da provjerim. P3621.

8 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Nicholls.

9 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Za dokazne predmete Odbrane Beare
10 prigovaram na - ukoliko je ovo odgovarajući trenutak.

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da prvo uradimo ove dokumente, a onda
12 ćemo...

13 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Prigovor na 2D603. Kolega je nastavio
14 neuspješno da ispituje svjedoka o ovome. Zatim, 2D606, to je rezime prema
15 Pravilu 65ter. On se nije koristio posredstvom ovoga svjedoka i po mom mišljenju
16 je irelevantan.

17 SUDIJA KWON: [simultani prevod] A 3621, a to je razgovor sa Malinićem?

18 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Znači i taj treba da uđe? Prigovaram.
19 Nije bilo - pitanja su bila neprimjerena i to nije bilo u sastavu izvještaja.

20 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Nije li on u posljednji čas predložen
21 svjedoku? 2D606 je rezime o Zoranu Maliniću, a 3621 je razgovor sa njime. Da li
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sam u pravu?

2 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Da. Stranica 41, redak od 16 do 19. Ja
3 tražim da samo relevantne stranice, odnosno - ona koja je upotrebljena, a ne
4 cijela izjava. Tako je naša praksa bila i ranije.

5 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Ne sjećam se, ali mislim da je prihvaćen
6 moj prigovor da je irelevantno. Da Vas podsjetim. Ako se samo stranice
7 uvrštavaju, razgovor sa Birčakovićem je dobar primjer. Profesor Wagenaar po mom
8 mišljenju je moguće pomiješao ova tri različita događaja o kojima se govori u
9 razgovoru koji je on koristio. Postoje neki drugi dijelovi tog razgovora koje je
10 on razmotrio i što je doprinijelo njegovoj zabuni da li je identifikacija škola
11 u Orahovcu, štab Zvorničke brigade ili sastanak između Drage Nikolića, Beare i
12 Popovića. Jedini način da se to raspetlja je da se vidi intervju i to je bio dio
13 svjedočenja. I to se ne može uraditi ako se razmotri samo izolovani dio.

14 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Ako dozvolite, vrlo kratko. Drugačije je
15 ako se svjedok pozove i ako se čuje svjedočenje. Mi smo čuli njihove iskaze. A
16 što se tiče Malinića, tužilac ga je imao na svom spisku prema Pravilu 65ter,
17 onda ga povukao sa tog spiska. Ne znamo da li će se on pojaviti. Mislim da taj
18 dio te izjave odgovara onome što je Sud uradio, a sada reći da treba

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 (redigovano)

2 (redigovano)

3 Koristio ih je kolega i uglavnom i u unakrsnom ispitivanju. To se moglo pitati
4 tokom svjedočenja i smatramo da je to sastavni dio njihovog svjedočenja, tih
5 svjedoka.

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala.

7 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Nitko nije rekao da treba spriječiti ono
8 što treba da bude dostupno Sudu. Sudijske mogu da provjere sve što je citirano i
9 da dođu do zaključka.

10 G. JOSSE: [simultani prevod] Ukoliko Vijeće smatra da je neki materijal
11 od pomoći, mi kao tim Odbrane generala Gvere koji ne sudjelujemo u tome ne
12 prigovaramo ukoliko se on ne usvaja zbog sadržaja, odnosno istinitosti sadržaja
13 koji je sadržan u njemu.

14 Ja nisam htio to da kažem nego da se pozabavim našim dokaznim
15 predmetima. Hoću da u zapisnik uđe 6D308. Na našem spisku je zapravo bila
16 stranica 11, 2D590. Mi tražimo da se usvoji stranica 11 i to dali smo joj drugi
17 broj sa spiska 65ter.

18 G. GOSNELL: [simultani prevod] Ne želimo da nas se isključi iz ovog
19 razgovora. Mi se slažemo, u principu, šta je rekla Odbrana Gvero. Ali, skrenut

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ću Vam pažnju na ovo. Ukoliko sve ove izjave budu usvojene u spis, postoji
2 mogućnost da će netko pokušati da citira iz tih dokumenata u svojim završnim
3 riječima. Zbog istinitosti sadržaja, stoga, ukoliko oni budu uvršteni u spis,
4 onda to otvara mogućnost da se koriste u pogledu konkretnih... Zato je potrebno
5 znati koje su konkretne okolnosti i zato molim Vijeće kada bude donosilo odluke
6 da bude jasno da li se materijali, izjave usvajaju zbog istinitosti njihovog
7 sadržaja ili naprosto da rasvijetle ono što je rečeno.

8 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Živanović.

9 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Samo da kažem da se jedan dio ovog
10 transkripta mora redigovati.

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] To je već urađeno.

12 Sada ćemo napraviti pauzu od 25 minuta.

13 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

14 ... Početak pauze u 10.39h

15 ... Sjednica nastavljena u 11.10h

16 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite. Izvolite sjesti.

17 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Vratit ćemo se na tu temu i saopštiti
18 odluku nakon sljedeće pauze jer moramo da provjerimo neke stvari. Molim da se
19 uvede sljedeći svjedok.

20 Izvolite, gospodine McCloskey.

21 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ukratko, smatrao sam da je pitanje
22 poslovne politike s ovim u vezi. Htio bih da Vijeće zna da ovaj materijal koji
23 nudimo u spisak i drugi materijali, nikad nam nije bila namjera da Vam ga

24

25

26

27

28

29

30

1 ograničimo, samo zarad utvrđenih činjenica, radi istinitog sadržaja. Naravno, na
2 Vama je da se prema tom materijalu ophodite kako god smatrate da je primjereno.
3 Mi nemamo nikakvih ograničenja. Vi ga koristite kako god smatrate da je
4 primjereno. To je naš stav i htio sam samo da to bude jasno. Hvala Vam.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodin Nicholls je imao nešto
6 drugačiji stav.

7 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Htio sam to da razjasnim i zato sam i
8 uzeo riječ. Dakle, to je naš stav. Ako je tako, ja neću da mi budemo dio
9 ograničenja zato što, kao što je Odbrana Borovčanina rekla, na taj način
10 dolazite u tešku situaciju i mislim da to treba zaboraviti.

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Razmotrit ćemo Vaš stav.

12 G. GOSNELL: [simultani prevod] Odgovorit ću, pošto sam spomenut.
13 Poteškoća, kada govorimo praktično, ako jedan od ovih dokumenata koji se
14 usvajaju, mi nemamo problem da se on koristi da bi se objasnilo šta je svjedok
15 rekao dok je svjedočio. Problem će se pojaviti ukoliko neka stranica u
16 prethodnim izjavama ulazi u završnu riječ, a mi to ne znamo, i ukoliko to znamo
17 onda tražimo da se to ukloni. Vijeće se može suočiti da je to osnova za presudu

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 i po našem mišljenju to podriva cjelokupan postupak na ovom suđenju. Nadalje, Vi
2 imate pristup svim dokumentima u elektronskoj sudnici. On ne mora postati
3 dokazni predmet da biste pročitali. On ne mora biti dokazni predmet. Zato je
4 razlika "označeno za identifikaciju i dokazni predmet", jer ukoliko je nešto u
5 spisu - onda možete pouzdano da se oslonite na to da biste donijeli odluku.

6 G. NICHOLLS: [simultani prevod] Nije sve u elektronskoj sudnici, dio
7 moje argumentacije. Pod dva, ne vidim da je problem, sve će se citirati sa
8 brojem dokaznog predmeta i vrlo će se lako moći ustanoviti šta je usvojeno.

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Kakva je sudbina dokaza koji je ponuđen
10 na usvajanje, a nije usvojen. Da li sudije i dalje imaju pristup?

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Da, sve što sam htio da kažem... Nije sada
12 trenutak da se sporimo, ali nisam siguran da se slažem sa kolegom. Možda bi
13 trebalo da se obratimo u dogledno vrijeme u pismenoj formi. Što se tiče Vašeg
14 pitanja, ja ne znam odgovor. Ne znam da li netko od kolega može da odgovori.

15 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Vratit ćemo se na tu temu nakon sljedeće
16 pauze.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da mi bude sasvim jasno, kažite nam koje je Vaše nacionalno
2 porijeklo. Izvinite što Vas to pitam.

3 O: Nema problema. Ja sam rođen u Zagrebu, državljanin sam Hrvatske,
4 bivše Jugoslavije pa Hrvatske. Nacionalno sam Židov.

5 P: Mislim da stoji u zapisniku da je Vaša nacionalnost kao i Vaša
6 religija judaizam.

7 O: [simultani prevod] To je greška. [na B/H/S-u] Nacionalno, sad više u
8 Hrvatskoj je sasvim drukčije složeno. Dakle, ja sam državljanin Hrvatske,
9 vjeroispovijest Židov.

10 P: Hvala Vam. Kažite nam ukratko da li ste prije rata u bivšoj
11 Jugoslaviji radili, 1990. godine?

12 O: Ja imam svoju privatnu kompaniju već 30 godina. Dakle, kroz bivšu
13 Jugoslaviju, kroz sadašnju Hrvatsku. Bavim se izradom *software*-a i sad u zadnje
14 vrijeme se bavim *construction*-om, građenjem.

15 P: Sada ćemo obratiti pažnju na vremenski period od 1990. do 1995.
16 godine. Kažite nam, šta ste tada radili, ukoliko ste se uopšte bavili sa
17 evakuacijom stanovništva, jednog dijela stanovništva?

18 O: Početkom 1990., ko što znate, izvršen je napad, podmetnuta je bomba
19 na zgradu Židovske općine u Zagrebu. Na veću Židovske općine koje je održano
20 netom nakon rušenja zgrade, ja sam postavljen na mjesto šefa osiguranja Židovske
21 zajednice u Zagrebu. Shodno tome i poslu na kojem sam bio i koji sam radio, ja
22 sam prepustio vođenje svog poduzeća mom sinu, a ja sam se posvetio brizi za
23
24
25
26
27
28
29
30

1 židovsku zajednicu tom intervalu između 1990. i 1995. Svojom slobodnom procjenom
2 zaključio sam da ja kao predstavnik židovske nacionalne manjine imam izuzetno
3 dobar i pogodan...pogodno okruženje da me sve zaraćene strane akceptiraju kao
4 neutralnog, kao nereligioznog, dakle ne upadajući u zamku religije i
5 nacionalnosti. I shvatio sam da mogu pomoći u razmjeni zarobljenika i time sam
6 se dobar dio vremena i bavio mijenjajući zarobljenike između tadašnje bivše,
7 sada bivše Jugoslavenske narodne armije i Hrvatske vojske.

8 U tom intervalu mi smo tada, ja mislim da dobro govorim, 1991. već
9 počinje se javljati problemi u Bosni veliki. I mi smo dobili poziv od zajednice
10 u Sarajevu da pokrenemo moguću pomoć, dakle, u hrani, u lijekovima i da vidimo
11 kakve su mogućnosti da se pokrene evakuacija dijela židovske zajednice u BiH
12 koji je bio za to zainteresiran. I time sam se bavio do 1994., i tako.

13 P: Da uspostavimo odgovarajući parametar, početkom 1990. godine Vi ste
14 bili na čelu bezbjednosti Jevrejske zajednice u Zagrebu. Koliko ste dugo ostali
15 na toj funkciji?

16 O: Predugo. Do 1996.

17 P: Kažite nam, molim Vas, spomenuli ste razmjenu ratnih zarobljenika.
18 No, da li ste Vi sudjelovali u evakuaciji civilnog stanovništva u vrijeme dok
19 ste bili na čelu bezbjednosti Jevrejske zajednice u Zagrebu?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Gledajte, ja sam i na početku reko, ja nemam i nisam opterećen
2 nikakvom religioznom pripadnošću i apsolutno mi je svejedno religijsko poreklo
3 svakog onog ko je u mom okruženju. Mi smo pokrenuli evakuaciju, dopremu hrane i
4 evakuaciju Židovske zajednice ili dijela Židovske zajednice iz Sarajeva. I hoću
5 da Vas upozorim na jedan detalj koji je vrlo važan, ja sam izvuko osobno sedam
6 konvoja i u svakom od tih konvoja pripadnici jevrejske, židovske, kako hoćete,
7 zajednice su uvijek bili manji deo tog konvoja.

8 P: Idemo malo unaprijed, no nisam siguran da li sam dobro razumio. Vi
9 mislite na evakuaciju u kojoj ste sudjelovali, a koja se odvijala u Sarajevu. Da
10 li je to tačno? Možete li nam reći kada se to desilo?

11 O: To se nije desilo. To se dešavalo u periodu između 1992. i sad... ja
12 mislim 1994., ali ostavljam da je prošlo dugo godina i da sam ja star.

13 P: Hvala Vam. Molim Vas kažete mi da li je Vaša organizacija imala
14 srodnih organizacija sa kojima je saradivala u to vrijeme?

15 O: Radi apsolutne preciznosti, inicijativa za evakuacijom Židova iz
16 Sarajeva nije bila inicijativa Židovske općine Zagreb nego američke organizacije
17 *Joint, The American Joint Distribution Committee*, nešto kao Karitas, koja je
18 dobila upit u Sarajevu i pokrenula cijelu akciju. I obzirom da smo mi logistički
19 u Zagrebu bili najbolje ekipirani, najkvalitetnije ekipirani, mi smo sa njima
20 preuzeli i odrađivali zajedno s njima kompletnu tu akciju. Mi smo kao Židovska
21 općina Zagreb samo u razmjeni zarobljenika na nivou Srbije, odnosno bivše
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Jugoslavije i Hrvatske bili sami. Ali, u Sarajevu smo radili isključivo i
2 zajedno sa *Jointom*.

3 P: Mislim da ste spomenuli organizaciju pod nazivom Joint, J-O-I-N-T.
4 Ispravite ako griješim. To je zapravo zajednički američki komitet za
5 distribuciju. Da li je to tačno?

6 O: /prevod engleskog transkripta: "Da, tako je"/.

7 P: Molim Vas, opišite događaje koji su doveli do evakuacije stanovništva
8 iz Sarajeva koju ste maločas spomenuli. Kako je došlo do toga?

9 O: Ko što znate, rat je počeo u Sloveniji. Onda je krenulo u Hrvatskoj i
10 nakon toga je bilo vidljivo, svakome ko je htio da vidi, da će Bosna kao etnički
11 najpodijeljenija republika bivše Jugoslavije, ući u nevolje vrlo brzo. I mi smo
12 na to upozorili našu Zajednicu u Sarajevu, međutim nisu 1945. ni Židovi
13 vjerovali šta će im se dogoditi, pa tako nisu ni ovi vjerovali šta će im se
14 dogodit. I... nakon što je počela kriza u Bosni došlo je do pomanjkanja hrane,
15 lijekova, oni su se obratili za pomoć Židovskoj organizaciji *Joint* sa sjedištem
16 evropskog dijela u Parizu. Oni su kontaktirali nas, mi smo postavili radio
17 stanicu u Jevrejskoj opštini Sarajevo i u Židovskoj općini Zagreb, osigurali
18 komunikaciju, pokrenuli prve konvoje hrane i nakon prvog konvoja kad smo sišli
19 dolje, došao je jedan vrlo jaki pritisak za evakuaciju, dakle naglašavam, ne iz

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 razloga ugroženosti vjerske ili nacionalne, nego isključivo iz razloga jedne...
2 jednog straha od rata. Dakle, ne kao zajednica, nije Židovska općina u Sarajevu
3 ni jednog časa nije bila ugrožena kao etnička zajednica. I to je prvi rat u
4 istoriji gdje mi stvarno nismo bili ugroženi. Dapače, rekao bih da se prema nama
5 su svi odnosili sa puno većim poštovanjem nego što je bilo za očekivati.

6 P: Hvala Vam. Sada bih htio da se usredsredimo na ovih sedam konvoja
7 koje ste spomenuli. Mislim da ste s njima u vezi rekli da je u svakom od njih
8 jevrejski narod bio u manjini. Kažite nam, kojim nacijama su pripadali ljudi
9 koje je ovih sedam konvoja evakuisalo?

10 O: Sastavi konvoja su bili, sa stanovišta bivše...bivše Jugoslavije,
11 totalno multietnički. Dakle, bilo je Srba, Hrvata, Židova, Cigana - Roma, kako
12 hoćete. Imali smo jednog Albanca. Imali smo čak i jednog Afro-American. Dakle,
13 totalno multinacionalni konvoj. Ali, da pojasnim priču, Vi morate shvatiti da je
14 Sarajevo bilo organizi... izvinjavam se... kao prsten. Vi ste u sredini imali
15 Muslimane, oko njih je bio obruč Srba i nakon toga su dolazio /sic/ obruč
16 Hrvata. I praktično svaka nacionalna skupina je morala prolaziti kroz, uslovno
17 rečeno, neprijateljski teritorij. Dakle, Srbi koji su bili u Sarajevu da bi
18 došli do Srba koji su bili na Palama ili u Lukavici ili bilo gdje u srpskom
19 okruženju, morali su proći kroz muslimansku barijeru. Hrvati su morali proć i
20 kroz jednu i kroz drugu. Dakle, zato nije čudo, znate, ljudi pitaju otkuda sad u

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 konvoju Srba? Kako nema, otkud, Srbi koji su htjeli izić iz Sarajeva koje je
2 bilo pod kontrolom Muslimana u tom času, su vrlo teško izlazili prema srpskom
3 teritoriju, dakle prema Lukavici i prema Palama.

4 P: Gospodine, još uvijek mi nije jasno, koji je bio sastav tih konvoja,
5 na osnovu ovoga što piše u transkriptu. Vi ste rekli da je u tih sedam konvoja
6 bilo Bosanaca, ali također i Bošnjaka i također i bosanskih Muslimana koji su
7 također bili evakuirani?

8 O: U Bosni je židovska zajednica brojala oko 900 ljudi. Dakle, to je
9 vrlo mala koncentracija ljudi da se zadovolji nekakvo normalni život jedne
10 zajednice. I ta je zajednica je počela se širiti na način da su se sklapali
11 brakovi vrlo, vrlo multietični...etički...etnički, i Vi imate situaciju da je
12 više od 60% pripadnika Jevrejske opštine Sarajevo bilo u braku sa nekim ko je
13 nežidov i to bez obzira da li je bio Musliman, Srbin ili Hrvat. Ali, verujte mi,
14 iz mog kuta gledanja neko ko je oženjen za Židovku ili neko je oženio Židovku u
15 času od takve pogibelji kakva je onda vladala u Sarajevu, na mene nema nikakvu
16 razliku od Židova i apsolutno svaki čovjek koji je htio izić, a mi smo... mi
17 smo, Vi ste limitirani sa dozvolom za izlaz. Ne možete Vi izvoziti ljude. Nije
18 to bila organizacija za izvoz i uvoz ljudi u Bosnu i napolje. Dakle, Vi ste
19 morali kad ste i htjeli nekog, da kažem sasvim uslovno prokrijumčariti. Vi ste mu
20 morali izmisliti porijeklo, izmisliti mu priču da bi on dobio od lokalnih vlasti,
21 dakle bošnjačkih vlasti dozvolu da napusti teritoriju Sarajeva.

22 P: Prije nego što je završena evakuacija, tu govorimo o ovih sedam
23
24
25
26
27
28
29
30

1 konvoja, da li ste Vi vršili bilo kakve pregovore sa tim različitim etničkim
2 skupinama? Spomenuli ste da jeste, zato što ste trebali proći kroz ta različita
3 područja. Molim Vas da nam i to malo pojasnite.

4 P: Dobro, ja sam dolazio iz Hrvatske, obzirom da nam je svima poznato da
5 je Hrvatska imala upravnu kontrolu nad HVO-om, dakle Hrvatskim vijećem BiH, tamo
6 smo prolazili bez bilo kakvih posebnih dozvola. Međutim, za prolaz kroz srpski
7 teritorij i bošnjački teritorij smo trebali vrlo mnogo pregovora, vrlo mnogo
8 dogovora, međutim iskustvo je pokazalo da su svi ti dogovori bili ipak uspješni
9 na kraju. Naime, mi smo bili upućeni od strane šefa ondašnje kontraobavještajne
10 službe, generala Vasiljevića. Bili smo upućeni na generala Milovanovića kao
11 osobu s kojom možemo pregovarati, koji je onda bio mislim na funkciji šefa štaba
12 ili nešto slično, i sa njim smo pregovarali o svim konvojima koji su trebali
13 preći teritorij. U Bosni smo, dakle, sa Bošnjacima sve je to dogovarala
14 sarajevska Jevrejska opština uglavnom sa... ime mi malo fali, bio je
15 potpredsjednik predsjedništva. Setit ću se pa ću Vam reć. I nismo imali nikakvih
16 problema u pregovorima i ono što sam još jedan put napomenuo, to je jedina stvar
17 koju sam ja shvatio da u ovom ratu je stvarno ljudima služilo strašno na čast,
18 to je da smo dobili od sve tri etničke cjeline maksimalni *support* i pomoć u
19 evakuaciji članova naše zajednice.

20 P: Da li Vam je...

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: [simultani prevod] Ime je Ganić. [na B/H/S-u] Prezime.

2 P: Hvala. Da li ste se ikad susreli sa Ljubišom Bearom i da li Vam je
3 poznato njegovo ime?

4 O: I poznato mi je ime i susreo sam se sa gospodinom Bearom. Susreo se
5 prilikom dogovora za, mislim da je to bio drugi konvoj, na sastanku na kojem sam
6 ja bio sa generalom Milovanovićem i u pratnji predstavnika odgovarajućih službi
7 Hrvatskog vijeća odbrane. Bili smo pozvani kod generala Milovanovića na sastanak
8 i tom prilikom je sastanku bio prisutan i gospodin Beara kao šef
9 kontraobavještajne službe tadašnje Vojske Republike Srpske, i bio je prisutan
10 našim pregovorima za organizaciju tog drugog konvoja. Ja sam shvatio da ustvari
11 smo mi bili malo prebačeni u njegov resor i u njegovu nadležnost, čisto iz
12 sigurnosnih razloga, pretpostavljam. I to je bio moj jedini put kad sam se ja sa
13 njim *tête-à-tête* sreo i razgovarao.

14 P: Pozabavit ćemo se nekim detaljima toga, ali možete li mi prvo reći
15 koje godine, kojeg mjeseca je došlo do tog sastanka, koliko se možete sjetiti?

16 O: Ovdje se puno traži od mene. To bi moglo biti proljeće, kasnije
17 proljeće 1992. Ja mislim, ali... ne bih se na to baš zakleo.

18 P: Gdje je došlo do tog sastanka?

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Pale.

2 P: Spomenuli ste još neke druge osobe. Možete li nam reći malo
3 detaljnije koliko je ljudi sudjelovalo u tim pregovorima o ovih sedam konvoja?

4 O: [simultani prevod] Da li mislite na taj sastanak ili općenito?

5 P: Na ovom sastanku konkretno.

6 O: [simultani prevod] Na ovom sastanku je bio prisutan general
7 Milovanović, [na B/H/S-u] gospodin Žarko Keža i ja.

8 P: Koliko dugo je trajao taj sastanak.

9 O: [simultani prevod] Sat, sat i po.

10 P: Zbog čega je zapravo došlo do sastanka na Palama sa raznim osobama,
11 uključujući i gospodina Bearu? Da li je do toga došlo zato što je bilo nekih
12 problema sa prvim konvojem?

13 O: Osobno, ja mislim da, špekuliram, da je gospodin Beara doveden,
14 pozvan na taj sastanak isključivo za to što smo mi najavili da je, taj konvoj
15 neće biti unikatan koji je prošao, nego da imamo namjeru dole voziti hranu,
16 izlaziti iz Sarajeva, ulaziti u Sarajevo. To je stvar koja vrlo je osjetljiva. I
17 mislim da je on kao profesionalac koji sjedi na tom mjestu, sjedio na tom
18 mjestu, dobio zadatak da sa stanovišta svojeg profesionalnog djelovanja osigura
19 nama neometan i relativno čist prolaz. Kao što sam reko, sa mnom je bio i
20 pripadnik adekvatne službe u hrvatskom dijelu BiH koji je osiguravao dio prolaza
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 do hrvatske granice. Sasvim je bilo prirodno da je na tom sastanku bio i
2 gospodin.

3 P: Spomenuli ste neometan prolaz, relativno čist prolaz. Da li je to i
4 postignuto u ovom procesu evakuacije o kojem ste govorili u Sarajevu?

5 O: Istini za volju, osim jednog izoliranog slučaja kada je konvoj zbog
6 okolnosti veličine bio podijeljen u dva konvoja pa je moj kolega izvuko jedan
7 konvoj napolje, a drugi konvoj je ostao u Sarajevu s kojim sam ja izišo nakon 6
8 sati, grupa ljudi - kako moje informacije posle su bile /nerazgovijetno/
9 informacije koje su meni bile dostupne - je uniformiranih ušla u taj autobus i
10 od putnika oduzela novac, zlato. Ja kad sam bio informiran, meni je to vrlo
11 neugodno dotaklo, niti oko pitanje vrednosti - iako je to bila kompletna imovina
12 tih ljudi u tom autobusu, ta dva autobusa - ja sam vrlo revoltirano s prvog
13 telefona nazvao generala Milovanovića i moram priznati svašta sam izgovorio na
14 šta je komentar da... i reko sam da hoću da se to osigura povrat toga maksimalno
15 brzo i da ne želim da to izlazi... i evo, to je sad prvi put od rata da je to
16 rečeno javno. General Milovanović je shvatio ozbiljnost problema i da je to
17 nešto što u tom času ni politički ni na koji način ne može koristiti Republici
18 Srpskoj u tom času. On je reko da će to dati Beari u zadatak. I ja sam rekao da
19 mi je svejedno kome će dati u zadatak, ali da ja hoću da se to reši i ja Vam
20 moram reći u - to je bilo veče - drugi dan ujutro, kaže Žarko, je na prelazu

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 podigao vreću u kojoj je definitivno bila do zadnjeg penija kompletna imovina.
2 Falio je jedan mali dukat od recimo, ne znam, 4 eura. Vrlo simbolično. Ostalo je
3 sve vraćeno do zadnjeg komada uz izvinjenje i ostalo nikada nismo imali ni
4 jednog povređenog u konvoju i što se tiče odnosa Republike Srpske prema
5 Jevrejskoj opštini i transferu ljudi iz Sarajeva, mi smo svaki put imali vozilo
6 hitne pomoći, pratnju napred, pratnju od zada. Dakle, apsolutno ko i u Hrvatskoj
7 bili smo suportirani maksimalno.

8 P: Nakon ovog sastanka od sat, sat i po, koji ste nam opisali gdje je
9 bio prisutan i gospodin Beara, možete li nam reći da li ste se ikad poslije
10 susreli s njime?

11 O: Ne.

12 P: I htio bih da ovo uđe u zapisnik i da sve bude jasno. Htio bih Vas
13 pitati da li poznajete bilo kojeg člana njegove obitelji i da li ste u
14 prijateljskim odnosima s njima?

15 O: Ja se sjećam da je on imao... nekad neko mi je rekao da ima dvoje
16 dece, ali nemam nikakvog, nemam, poznajem ni kako izgledaju ljudi ni kol'ko su
17 stari, obzirom da on može biti stariji od mene jedno desetak godina, mogu
18 pretpostavljati koliko su to velika deca, ali nemam nikakvog uvida. Nikog nisam
19 nikada od njih video, čak ni gospodina Bearu iza toga. Evo, sad ga prvi put
20 vidim.

21 P: Hvala. Spomenuli ste Žarka Kežu. Možete li nam reći koja je bila
22 njegova uloga u ovoj evakuaciji ljudi iz Sarajeva? Rekli ste da je on sudjelovao
23 na tom sastanku.

24 O: Žarko Keža je bio meni od strane SIS-a - dakle SIS je pandan KOS-a -
25
26
27
28
29
30

1 od SIS-a dodijeljen kao osoba koja brine za moju sigurnost i pomaže mi u tome.
2 On je bio na funkciji pomoćnika nečega.

3 P: Da li ste tokom tog sastanka možda uočili da gospodin Beara ima
4 ikakve predrasude prema bilo kojoj nacionalnosti?

5 O: Gledajte gospodo, ne ulazeći u stavove gospodina Beare, on je puno
6 preveliki profesionalac u tom času bio da čak i da je imao ne bi iskazao,
7 međutim ja sam vam već htio reći jedanput... Ne ulazeći u razloge zašto, tretman
8 jevrejske, židovske zajednice unutar Republike Srpske, a i Republike Hrvatske i
9 reko bih i bošnjačkog dijela je bio više nego zadovoljavajući. Nisam primetio
10 nikakvu, jer da sam primetio onda bih se digo i završili bi razgovor.

11 P: Na osnovu onoga što ste Vi mogli vidjeti, gospodine, tko je po Vašem
12 mišljenju bio najvažniji čovjek koji je osigurao taj siguran prolaz kroz
13 Republiku Srpsku ovih konvoja kojima ste evakuirali ove ljude?

14 O: Dobro, osobno mislim gospodin Ljubiša Beara je sigurno bio osoba u
15 čiju je tehničku nadležnost i osiguranje, već po samoj funkciji posla smo mi na
16 određeni način morali pripadati pod njega. A obzirom na osjetljivost u tom času,
17 ja duboko vjerujem, iskreno vjerujem da je bio do vrata involviran u problem
18 svakog konvoja koji je krenuo iz Sarajeva i napustio Republiku Srpsku kod
19 Stoca... moro je... ne mogu, ne bih mogao vjerovat, ne vjerujem da nije bio
20 involviran.

21 P: Samo još nekoliko pitanja i hvala Vam na Vašem strpljenju. Rekli ste
22 da je bilo sedam konvoja koje ste Vi, dok ste bili šef osiguranja u Hrvatskoj u
23 Židovskoj općini u Zagrebu. Da li nam možete dati neku bolju procjenu na osnovu
24 onoga što se sjećate, koliko je ljudi multietničkog identiteta bilo na tim
25 konvojima koji su evakuirani iz Sarajeva?

26

27

28

29

30

1 O: Ovako, ukupno, moja procjena kaže, nismo vodili evidenciju,
2 vjerojatno bi se u Židovskoj općini u Zagrebu našli točni podaci, ali moja
3 procjena govori o 1.600, 1.700 ljudi, od čega smo imali jedno 500 legitimnih i
4 registriranih članova Jevrejske opštine Sarajevo, a ostatak su bili pripadnici
5 ostalih multietničkih grupacija. Dakle, 1.300, 1.200, 1.400.

6 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Hvala, gospodine. Nemam daljnjih pitanja
7 za Vas. Hvala, gospodine predsjedavajući.

8 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da li ijedan od drugih timova Obrane ima
9 ikakvih pitanja u unakrsnom ispitivanju? Vidim da ne. Gospodine Elderkin.

10 G. ELDERKIN: [simultani prevod] Ja bih zapravo samo htio zahvaliti
11 gospodinu Bienenfeldu što je došao. Mi nemamo pitanja za njega.

12 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Ostojić.

13 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Hvala. Ispričavam se što sam prekinuo,
14 ali kažu mi da je strana 59, redak 13, da treba stajati Stolac, dakle bez K. To
15 ćemo u svakom slučaju provjeriti. Tako bi trebalo to pisati.

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Koji redak? 13?

17 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Tako je.

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] 12.

19 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Nisam to baš označio točno. U svakom
20 slučaju, možemo pitati svjedoka da razjasni.

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ne, ja sam samo htio koji je red i koja
22 strana u transkriptu.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Redak 13, strana 59.

2 SUDIJA KWON: [simultani prevod] To je bilo u Vašem pitanju? Mislim da
3 imamo različitu paginaciju, oznaku redova.

4 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Da, našao sam. Mislim da je to redak 17,
5 dio odgovora i ispričavam se.

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da, vidim sad.

7 Hvala Vam, gospodine Bienenfeld. Ovime se završava Vaše svjedočenje
8 ispred Tribunala. Zahvaljujem Vam se što ste ovdje došli da biste svjedočili i
9 sada ste slobodni i možete ići.

10 [Svjedok se povlači]

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Ostojiću, imate li ikakvih
12 dokumenata koje želite da se uvedu u spis?

13 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Ne, časni Sude.

14 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala. Da li je sljedeći svjedok
15 spreman?

16 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Mislim da jest. Radi se o profesoru
17 Gogiću i njega će ispitivati gospodin Nikolić.

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da li trebate možda kratku pauzu da se
19 pripremite?

20 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Mislim da čak i ne.

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Molim da se uvede svjedok.

22 [Svjedok je ušao u sudnicu]

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dobro jutro, profesore. Zamolit ću Vas
2 da pročitate ovu svečanu izjavu.

3 SVJEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i
4 ništa osim istine.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala. Izvolite sjesti.

6 SVJEDOK: LJUBOMIR GOGIĆ

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Nikolić, izvolite.

8 G. NIKOLIĆ: Hvala, gospodine predsjedavajući. Sačekat ću malo kolegicu.

9 Ispituje g. Nikolić:

10 P: Dobar dan, gospodine Gogiću.

11 O: Dobar dan.

12 PREVODITELJICA: Prevoditelji mole gospodina Nikolića da isključi
13 mikrofonski dok ne govori. Hvala.

14 G. NIKOLIĆ:

15 P: Gospodine Gogiću, da li ste spremni? Možemo li početi?

16 O: Da.

17 P: Hvala. Ja ću Vam se prvo predstaviti obzirom da je to nužno za
18 zapisnik. Ja sam Predrag Nikolić, advokat u timu Odbrane gospodina Beare. Ja ću
19 Vas danas ispitivati u ime ovog tima Odbrane. Sad ću Vas zamoliti da se i Vi
20 predstavite.

21 O: Moje ime je Ljubomir Gogić. Rođen sam 10. decembra 1958. godine u
22 Sarajevu. Zaposlen sam u Odjeljenju za kriminalističko tehnička vještačenja,
23 Kriminalističko tehničkog centra Ministarstva unutrašnjih poslova Republike
24 Srpske u Banja Luci na poslovima vještačenja dokumenata, novčanica, rukopisa i
25 potpisa.

26 P: Gospodine Gogiću, recite mi koje ste najviše obrazovanje stekli?

27

28

29

30

1 O: Završio sam Filozofski fakultet, smjer pedagogija i psihologija,
2 1981. godine u Sarajevu. Završio sa... nisam završio, ali sam pohađao
3 poslijediplomske studije i dao sve ispite na tim studijama, odbranio projekat
4 magistarske radnje, uradio polovinu iste, ali zbog ratnih događanja nisam uspio
5 to da finiširam.

6 P: Možete li nam ukratko reći koje ste poslove i na kojim mjestima
7 radili?

8 O: Nakon završenog studija pedagogije i psihologije, od 1983. do 1986.
9 radio sam kao asistent na Odsjeku za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Zadru,
10 Sveučilišta u Splitu. Zbog porodičnih problema koje sam imao, *vis-a-vis* bolesti
11 roditelja, vratio sam se u Sarajevo, u svoj rodni grad i 1986. godine se
12 zaposlio u Ministarstvu unutrašnjih poslova Socijalističke Republike Bosne i
13 Hercegovine u odjeljenju kriminalističke tehnike pri Upravi za sprečavanje i
14 suzbijanje kriminaliteta na poslovima i zadacima vještačenja dokumenata,
15 rukopisa i potpisa.

16 Nadalje, do...od 1986. do 1992. godine sam radio u Ministarstvu
17 unutrašnjih poslova Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine i zbog poznatih
18 ratnih događanja to je prekinuto. A kada je formirano Ministarstvo unutrašnjih
19 poslova Republike Srpske i pri tome Odjeljenje kriminalističke tehnike, prešao
20 sam da radim te iste poslove u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske
21 u Banja Luci u organizacionoj jedinici koja se bavi isključivo vještačenjima
22 unutar kojih se nalazi i vještačenja dokumenata, rukopisa i potpisa.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 1995. godine sam od strane Ministarstva pravosuđa Republike Srpske imenovan za
2 stalnog sudskog vještaka za oblast vještačenja dokumenata, rukopisa i potpisa,
3 onako kako se to uobičajeno zove - vještak grafološke struke - mada to nije
4 najsretniji naziv.

5 Dana 26. /nerazgovijetno/ 2002. godine sam imenovan i za stalnog sudskog
6 vještaka iz oblasti grafološke struke, ekspertize dokumenata, rukopisa i potpisa
7 od strane Osnovnog i apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

8 P: Gospodine Gogiću, zamolit ću Vas samo da nam ponovite ove datume kad
9 ste postavljeni za sudske vještake, obzirom da to nisu stigli da unesu.

10 O: Znači, mogu i precizno, 23.08.1995. sam imenovan za stalnog sudskog
11 vještaka grafološke struke od strane Ministarstva pravosuđa i uprave Republike
12 Srpske. Rješenje ministra broj 01/2-704-81/95. A dana 26.07.2002. sam imenovan
13 za stalnog sudskog vještaka iz oblasti grafološke struke, ekspertize dokumenata,
14 rukopisa i pot...

15 PREVODITELJICA: Prevodioci napominju da nisu uspjeli da čuju kada je
16 svjedok rekao brojeve i datume.

17 SVJEDOK: Dana 26.07.2002. sam imenovan za stalnog sudskog vještaka iz
18 oblasti grafološke struke, ekspertize dokumenata, rukopisa i potpisa od strane
19 Apelacionog i osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Rješenje broj
20 su 249/02 i rješenjem su 604/02.

21 G. NIKOLIĆ:

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Gogiću, zamolit ću Vas prvo malo...

2 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Profesore Gogiću, ja zaključujem da Vi
3 čitate iz svoje biografije, jesam li u pravu?

4 SVJEDOK: Da. [simultani prevod] Da.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala Vam.

6 G. NIKOLIĆ:

7 P: Dakle, zamolit ću Vas samo malo lakše da govorite, i pogotovo kad se
8 radi o brojevima, ali ću... dobio sam ovde informaciju da je na strani 62,
9 linija 24, upisano šta ste studirali. Ja bih Vas zamolio da ponovite. Upisano je
10 teologiju, pa bih Vas molio da decidno se izjasnite.

11 O: Završio sam studij pedagogije i psihologije na Filozofskom fakultetu
12 u Sarajevu.

13 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Nikoliću, htio sam sljedeće da
14 kažem. Pošto postoji biografija, mogli biste brže da prođete kroz to, kroz
15 biografske podatke.

16 G. NIKOLIĆ: Hvala, gospodine predsjedavajući. Upravo sam imao... htio sam
17 samo malo svjedoka da uputim da malo lakše govori.

18 P: Gospodine Gogiću, ja ću Vas zamoliti da nam malo detaljnije objasnite
19 Vaš osnovni posao vezan za ovo Odjeljenje kriminalističke tehnike. Koji su to,
20 ovaj... bili poslovi o kojima ste se Vi bavili?

21 O: U okviru poslova vještačenja vrši se ustanovljavanje originalnosti
22 obrazaca dokumenata, zatim analiza papira dokumenata u smislu odgovarajućih
23 svojstava, veličine, boje, hemijskog sastava, oštećenja, uprljanosti,
24 izbljedjelosti, istančanosti, identifikaciji upotrebljenih sredstava za
25 pisanje, znači hemijskih olovaka, kugličnih olovaka, dokument olovaka,
26 nalivpera, i tako dalje, flomastera. Identifikacija uređaja za otkucavanje,
27 znači mehaničkih, elektromehaničkih, elektronskih pisaćih mašina, printera, dot-
28 matriks meh... dot-matriks ink jet laserskih termalnih štampača.

29

30

1 Identifikacija integralnosti otkucavanja. Identifikacija traka i *catridgea* za
2 otkucavanje, identifikacija vrste štampe u smislu *offset*, duboki, visoki,
3 sitoštampe. Identifikacija fotokopiranih i skeniranih dokumenata. Identifikacija
4 sistema pisanja. Identifikacija skriptora, rukopisa, rukopisa cifara i brojeva i
5 potpisa. Identifikacija skriptora s obzirom na hronološku dob, bolest, fizičko i
6 mentalno stanje skriptora. Identifikacija uticaja položaja pri pisanju
7 instrumenata i podloga za pisanje na rukopis. Identifikacija uticaja droge i
8 alkohola i medikamenata na rukopis i potpis. Diferencijacija prirodnog
9 /nerazgovijetno/ od iskrivljavanja i samoiskrivljavanja u rukopisa. Detekcija
10 sinhronog i asinhronog opisivanja.

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Profesore Gogiću, molim Vas da usporite
12 da bi prevodioci mogli da prevode kad odgovarate.

13 SVJEDOK: Hvala.

14 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Mislim da ćete morati ponoviti
15 posljednji dio svog odgovora. No, možda da se gospodin Nikolić pobrine za to.

16 G. NIKOLIĆ: Hvala.

17 P: Molim Vas, gospodine Gogiću, da nam ukratko objasnite koji su to,
18 ovaj... još dio poslova koji su vezani za grafološka vještačenja, a koja ste Vi
19 obavljali u okviru i obavljate sada u okviru ovog Sektora za kriminalistiku u
20 Ministarstvu unutrašnjih poslova?

21 O: Usklađivanje originalnosti obrazaca, dokumenata, u smislu da li je
22 dokument krivotvoren ili falsifikovan. Zatim, identifikacija uređaja za
23 upisivanje u smislu pisanih mašina, mehaničkih, elektromehaničkih, elektronskih,
24 printera, *ink-jet* termalnih *dot-matriks*...

25 P: Oprostite, gospodine Gogiću, moram da Vas prekinem da se ipak ne
26 ponavljamo. Vi ste u svojem ovom objašnjavanju došli pak do jednog ciklusa,

27

28

29

30

1   odnosno do jednog objašnjenja vezanih za utvrđivanje metode rukopisa i toga.
2   Želio bih da mi nešto više o tome kažete jer nam je to relevantno, da se ne
3   bismo ponavljali. Dakle, podsjetiću Vas, došli ste do utvrđivanja detekcije
4   sinhronih i asinhronih rukopisa. Dakle, o tome da nam nešto više kažete vezano
5   za utvrđivanje tih radnji.

6   O: U smislu utvrđivanja apsolutne i relativne starosti nekog dokumenta
7   postoje tri metode, metode utvrđivanja apsolutne starosti mastila ili određenog
8   upisivanja, utvrđivanje relativne starosti dokumenta, odnosno, utvrđivanje da li
9   je nešto nastalo u isto vrijeme ili su neki nastali dijelovi prije, a neki
10   kasnije. Treći metod je metod detekcije sinhronog i asinhronog upisivanja,
11   odnosno, separatnog i sekvencijalnog upisivanja. U tom smislu postoje
12   odgovarajući kriterijumi, odnosno polazišta za postupak detekcije separatnog od
13   sekvencijalnog upisivanja. Ti kriterijumi i polazišta su zasnovana na
14   relevantnom broju različitih istraživanja i to prevashodno studija slučajeva
15   koji su na temelju ispitivanja rukopisa različitih dnevnika i drugih materijala
16   u kojima se vrši upisivanje odgovarajućih sadržaja, u čemu je posebno bitno
17   istraživanje Roberta Foleya, koji je istražujući 500 dokumenata poznatog, ali
18   različitog porijekla vladinih i drugih organizacija, došao do generalizacija i
19   kriterijuma koji mogu biti polazište za diferencijaciju jednog od drugog.

20   P: Gospodine Gogiću, kada govorimo o ovom istraživanjima dokumenata i

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 utvrđivanjima o kojima ste sada govorili, da li ste imali još nekih dodatnih
2 edukacija i ako jeste - kojih?

3 P: U periodu nakon rata, to je bilo čini mi se 2000. godine, u
4 organizaciji američkog Ministarstva pravosuđa pohađao sam seminar u Sarajevu
5 kojim je rukovodio Gideon Epstein, jedan od vrhunskih autoriteta u svijetu u
6 ovoj oblasti vještačenja. Jedno vrijeme bio je predsjednik Američkog udruženja
7 vještaka za ispitivanje dokumenata, a poznat je i po tome što je bio dio tima
8 istraživača ratnih nacističkih zločina Josefa Mengelea /u engleskom transkriptu:
9 "Joseph"/ gdje je osobno pod pseudonimom Helmut Berger /u engleskom transkriptu:
10 "Gregor"/ u Sao Paulu identifikovao kao Josefa Mengelea na osnovu rukopisa i
11 zabilješki istog. Nakon toga sam dvije hi... u devetom mjesecu 2001. godine
12 boravio u Kriminalističko tehničkom, odnosno forenzičnom institutu u sjedištu
13 njemačke Savezne policije u Weisbadenu i to u odjeljenju KT-5 koji se bavi
14 prevashodno vještačenjem rukopisa i potpisa čiji je rukovodilac gospodin Manfred
15 Hecker, između ostalog poznat u stručnim krugovima kao jedan od tvoraca sistema
16 za ispitivanje rukopisa takozvanog FISH sistema, *Forensic Information System of*
17 *Handwriting* kojeg je između ostalog preuzeo i FBI.

18 P: Gospodine Gogiću, da li ste na ovim seminarima, kako kažete, dobili i
19 određene kvalifikacije i potvrde tih znanja koje ste tada primili?

20 O: Nakon provedenih seminara dobio sam odgovarajuće sertifikate o
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pohađanju i uspješnog završenju...završetku konkretnog seminara.

2 P: Na početku Vašeg izlaganja rekli ste i postavljeni za sudskog
3 vještaka grafološke struke u Bosni i Hercegovini.

4 O: Da.

5 P: Molim Vas da mi nešto više kažete oko tih poslova, koji je najveći
6 dio posla čime se bavite kao vještak?

7 O: Nakon zahtjeva ili naredbi sudova, tužilaštava ili u okviru zahtjeva
8 policijskih organizacija uglavnom obavljam iste poslove kao i poslove u
9 Odeljenju kriminalističko... za kriminalističko-tehnička vještačenja. Znači,
10 vještačenje dokumenata, novčanica, rukopisa i potpisa.

11 P: Gospodine Gogiću, recite nam malo nešto više o tome koju metodologiju
12 primjenjujete kod takvih vještačenja?

13 O: U pogledu vještačenja rukopisa i potpisa primjenjuje se komparativna
14 metoda ustanovljenih opštih i posebnih rukopisnih karakteristika konkretnog
15 rukopisa nekog spornog i rukopisa osumnjičenih skriptora. U tom smislu, da bi se
16 moglo pristupiti vještačenju, treba provesti studioznu analizu predmeta
17 vještačenja. Recimo, konkretno u slučaju rukopisa, ustanoviti opšte
18 karakteristike rukopisa i posebne, odnosno individualne, karakteristike kao
19 polazišne...polazišne elemente za postupak komparacije sa isto tako utvrđenim

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 obilježjima rukopisa osumnjičenih skriptora.

2 P: Jeste li te metode koristili i prilikom davanja zadatka, odnosno
3 izrade ovog Vašeg izvještaja povodom zadatka koji je tim Odbrane Vam dao?

4 O: Da, jesam.

5 P: Gospodine Gogiću, kad ste prvi put kontaktirali sa timom Odbrane
6 Ljubiše Beare?

7 O: Mislim da je to bilo krajem marta mjeseca ili početak aprila ove
8 godine.

9 P: Da li ste tada dobili potrebnu dokumentaciju i kakvu, i tačan zadatak
10 da li ste dobili - šta treba uraditi?

11 O: Da. Tada sam dobio dokumentaciju, ali u fotokopiji. Dobio sam tri
12 fotokopirane knjige i to dnevnik operativnog dežurnog koji je na naslovnoj
13 strani označen brojem 02935619; dnevnik IKM Kitovnice, dnevnik operativnog
14 dežurstva označen na naslovnoj strani brojem 00760268 i pomoćne knjige označene
15 brojem 02936603.

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Nikoliću, da li bismo mogli
17 dobiti brojeve 65ter za ove dokumente?

18 G. NIKOLIĆ: Upravo sam to imao namjeru da uvedemo, tako da bi se moglo
19 pratiti. Samo trenutak. To bi bio broj 2D... pardon, pardon, greška. To bi bio
20 broj 7DP00378.

21 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Časni Sude, mislim da mogu biti od pomoći
22 Sudu. Radi se o dokaznim predmetima 377. To je bio onaj dnevnik dežurnog

23

24

25

26

27

28

29

30

1 operativnog. Drugi dokument je P935, to je dnevnik sa isturenog komandnog mjesta
2 i mislim da ovaj zadnji dokument je 7DP378.

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala. Mislim da je to točno, zar ne
4 gospodine Nikolić?

5 G. NIKOLIĆ: Da, i još jednom se zahvaljujem kolegici.

6 P: Gospodine Gogiću, hoćete li nam reći kakav ste tada zadatak dobili od
7 tima Odbrane Gvere?

8 O: Konkretnim vještačenjem, odnosno ekspertizom dokumenata bilo je
9 potrebno utvrditi sljedeće: da li na predmetnim stranic...stranicama ili
10 dnevnicima ima prepravki, dopisivanja, podebljavanja i izmjena bilo koje vrste
11 koji bi narušili njihovu autentičnost i integritet. Pod dva: da li je jedan
12 skriptor ili više skriptora učestvovalo u pisanju rukopisnog sadržaja na
13 predmetnim stranicama ili ne. Međusobno uporediti, kao treći zadatak, obilježja
14 rukopisnih sadržaja na predmetnim stranicama, izvršiti klasifikaciju, grupisanje
15 različitih rukopisa po zajedničkim karakteristikama. Četvrti zadatak: da li su,
16 i ako jesu koji sadržaj su napisali skriptori Jokić, Nikolić, Trbić i Obrenović
17 na predmetnim stranama. Kao zadatak broj pet: da li na predmetnim stranicama ima
18 obilježja umetanja riječi i brojeva, odnosno, da li su rukopisni zapisi nastali
19 asinhrono, separatno, sami za sebe ili sinkrono sekvencijalno, u nizu. Šesti
20 zadatak: ukoliko postoji umetanja, gdje se ona nalaze. I sedmi: izvršiti
21 diferencijaciju upotrebljenih sredstava za pisanje.

22 P: Od svih ovih zadataka, da li ste ih sve uradili i da li ste bili u
23 mogućnosti da uradite sve?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Urađeni su svi zadaci izuzev jednoga. To je zadatak pod brojem četiri
2 koji je naveden u smislu da li su skriptori sadržaja u ovim dnevnicima Jokić,
3 Nikolić, Trbić i Obrenović. Obzirom na činjenicu da nisam imao na raspolaganju
4 njihov nesporni rukopis, a i u istim dnevnicima ukoliko postoji participacija
5 ovih skriptora, nije mi naznačeno šta su oni konkretno pisali. Pa iz navedenih
6 razloga nisam mogao pristupiti postupku komparativne analize njihovih rukopisa,
7 odnosno obilježja njihovih rukopisa sa ruko... sa obilježjima rukopisa koji sam
8 našao ako i strukturiraju ove pomenute dnevnike.

9 P: Nakon ovog zadatka, koliko ste ukupno izvještaja uradili?

10 O: Prvi izvještaj je bio... Ukupno dva. Prvi izvještaj je bio izvještaj
11 koji je urađen i proslijeđen na temelju analize dokumenata koji su bili u
12 fotokopiji. Obzirom na činjenicu da za davanje konkretnog, znači decidnog
13 mišljenja je potrebna originalna dokumentacija, istu sam potraživao, odnosno
14 tražio mogućnost da ostvarim uvid u originalne dnevnike.

15 P: Da li ste imali priliku kada, i ako jeste, gdje, da pogledate
16 originalnu dokumentaciju?

17 O: Da. Originalnu dokumentaciju sam pregledao u prostorijama Tužilaštva
18 Haškog tribunala krajem juna mjeseca ove godine i to u smislu analize i pregleda
19 koji se mogao uč...uraditi na licu mjesta. A -

20 P: Da li ste nakon uvida u to originalnu dokumentaciju uradili još jedan
21 izvještaj, na bazi te originalne dokumentacije?

22 O: Da. Na osnovu pregledane originalne dokumentacije u Tužilaštvu Haškog
23 tribunala i zahtijevanog vještačenja mastila koje je obavljeno u Forenzičkom

24

25

26

27

28

29

30

1 institutu ovdje u Hagu, sačinjen je novi izvještaj i to je taj drugi izvještaj
2 koji je također uvršten u ovaj /?spis/.

3 P: Samo trenutak. Ja ću samo da navedem i zvanično ovaj novi izvještaj,
4 dokument, da se može pratiti. To je broj 2D582.

5 Gospodine Gogiću, da li se i ako jeste u čemu ovaj izvještaj razlikovao
6 od onog prvog koji ste radili na osnovu fotokopija?

7 O: Razlika je utoliko što je izvršena analiza mastila, pa je kao
8 rezultat te analize i dobijenih rezultata, taj dio je bio dodat prethodnom
9 izvještaju. I obzirom na činjenicu da je obavljeno vještačenje na originalima, a
10 ne na fotokopijama dokumenata, mišljenje je bilo izraženo u decidnoj formi.

11 G. NIKOLIĆ: Gospodine predsedavajući, napravili smo jedan mali uvod i
12 sad bi trebalo da krenemo na analizu ovog izvještaja. Ako smatrate, da napravimo
13 sad pauzu pa da onda preostali dio vremena iskoristimo za konkretne stvari.

14 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Mislim da je ovo odgovarajuće vrijeme,
15 ali prije nego što napravimo pauzu, nisam siguran da li se gospođa Šoljan možda
16 može ovime pozabaviti. Sjećam se da je gospodin McCloskey govorio o toj nekoj
17 knjizi za usporedbu koja sadrži kako B/H/S tako i engleski. I bilo je pitanje da
18 li bi tu možda se trebali uključiti neki komentari Tužiteljstva. Ne znamo što se
19 s time dogodilo. Da li možemo čuti šta je sada, koja je sada situacija?

20 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] 14. decembra je tokom zasjedanja ovog
21 Vijeća odlučeno da bilješke Tužiteljstva se neće smatrati dokaznim materijalom,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ali da se ta knjiga može koristiti kao pomoćni materijal. I mislim da je to
2 377(A). To je broj te knjige u *e-court*u, ali naravno, mi smo svima dali i po
3 primjerak toga na papiru.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ne sjećam se da smo to dobili na papiru.

5 [Tužilaštvo se savjetuje]

6 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] To svakako imamo i onda ćemo Vam
7 dostaviti.

8 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu. Sad ćemo napraviti pauzu od 25
9 minuta.

10 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

11 ... Početak pauze u 12.28h

12 ... Sjednica nastavljena u 13.00h

13 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite. Izvolite sjesti.

14 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Nikolić, molim Vas nastavite
15 sa ispitivanjem. Možda će nam trebati oko 5 minuta prije samog kraja zasjedanja
16 da donesemo jednu odluku.

17 G. NIKOLIĆ: Hvala, gospodine predsjedavajući.

18 P: Gospodine Gogiću, ja bih sada prešao na analizu, odnosno na
19 objašnjavanje Vašeg izvještaja koji ste dostavili, ali bih prethodno Vas zamolio
20 da nam objasnite neke pojmove o kojima ste govorili neposredno prije ove pauze,
21 a to se prevashodno odnosi na načine upisa. Spominjali ste separatne i
22 sekvencijalne. Molim Vas, da bismo lakše pratili Vaše izlaganje, da nam
23 objasnite ove pojmove.

24 P: U pogledu značenja takozvanih separatnih upisa ili asinhronih upisa,
25
26
27
28
29
30

1 osnovne karakteristike tih upisa ili zapisa je u tome da se prethodno
2 obustavljeni položaj ruke pri pisanju mora ponovno uspostaviti za upis sljedeći
3 separadni. Uglavnom ga karakteriše sporije i promišljenije pisanje, uspravan
4 nagib slova, veća slova i brojevi, kraća dužina riječi, povremena ukrašavanja,
5 teži i širi potezi mastila, povećana čitljivost sadržaja, ravnanje po tzv.
6 margini i neobavezni oblici slova. Karakteristike sekvencijalnog upisivanja, ili
7 tzv. upisivanja u serijama je kada se jednom uspostavi položaj ruke i šake
8 prilikom pisanja, on se odražava dok se određeni niz upisa ne završi. Isto
9 karakteriše naglašena brzina pisanja te nagib slova i brojeva. Dolazi do
10 smanjene čitljivosti, do tzv. desimbolizacije slova ili brojeva, do smanjenja
11 pritiska, do veće razvučenosti slova ili spljoštenosti, pravilnosti ili
12 dosljednosti serije zapisa, dosljedna upotreba jedne ili druge forme slova ili
13 brojeva. To su znači... ima ih još, ali su ovo najznačajnija obilježja jednih i
14 drugih upisa.

15 P: Hvala.

16 G. NIKOLIĆ: Ja sam zaboravio jednu važnu informaciju. Izvještaj
17 gospodina Gogića je zaveden i preveden na engleski i može se pratiti na stranici
18 2D410018 na engleskoj verziji, a na B/C/S verziji to je uvedeno počev od
19 stranice 2D41-0001. Mislim da će ovo biti korisno.

20 P: A sada da se vratimo na Vaš nalaz. Gospodine Gogiću, Vi ste rekli da
21 ste pregledali sve ove knjige u samom uvodu. Recite mi da li ste se
22 skoncentrisali u cijelosti na kompletne knjige ili samo na određene stranice?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja sam pregledao knjige u cijelosti, ali je pažnja bila usredsređena
2 isključivo na stranice koje su mi date u zadatak od strane tima Odbrane
3 gospodina Ljubiše Beare.

4 P: Hvala. Ja bih sad zamolio da nam analizirate jednu od stranica, a to
5 je, da se pozove dokaz broj P00377, stranica je broj RN02935741. Zamolit ću Vas,
6 gospodine Gogiću, ako vidite na... kod Vas... Samo malo, sačekat ćemo kad se
7 pojavi.

8 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Časni Sude, imamo originale ovdje ukoliko
9 Obrani zatrebaju, originalne bilježnice.

10 G. NIKOLIĆ: Hvala. Bilo bi dobro da to predamo gospodinu Gogiću, da može
11 neposredno da to preko grafoskopa nam demonstrira i ukazuje na one elemente koji
12 su značajni za njegov nalaz.

13 P: Ja ću zamoliti, znači, da se pozove stranica 02935741.

14 Zamolit ću, gospodine Gogiću, da originalnu stranicu koju imate kod sebe
15 postavite na grafoskop, zamolit ću poslužiteljicu da pomogne ako je moguće, i da
16 nam u skladu sa onim zadatkom koji ste dobili od tima Odbrane objasnite šta ste
17 utvrdili na ovoj stranici, od onoga što je bio zadatak, i da nam pokažete ta
18 mjesta. Je li imate tu stranicu?

19 O: Ne. Imam je ovdje, ja.

20 P: Imate li, gospodine Gogiću, u svom prilogu nalaza?

21 O: Da. Da. Evo, imam i na ekranu, imam i u prilogu. Na... na
22 stranici...na stranici koja je numerisana brojem 02935741 ustanovljeno je da ima
23 tragova podebljavanja i prepravki. Prepravke se nalaze -

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Imamo to i *e-court*u tako da svjedok može
2 označiti, raditi oznake na verziji na B/H/S-u. Prepuštam Vama, gospodine
3 Nikolić, da odlučite. Dakle, za zapisnik, to je stranica 123 ovog dnevnika u *e-*
4 *court* sistemu.

5 G. NIKOLIĆ:

6 P: Hvala. Gospodine Gogiću, zamolit ću Vas sada, dakle da u skladu s
7 onim zadatkom na ovoj stranici pokažete šta ste od onoga što je trebalo i da li
8 ste utvrdili i to zaokružite flomasterom da bismo mogli to konstatovati.

9 O: Ovdje su ustanovljeni tragovi prepravki [obilježava], ovdje tragovi
10 podebljavanja, i ovdje trag prepravki. Konstatovano je, prilikom analize
11 mastila, da je upotrebljeno istovrsno mastilo za čin pisanja prvotnih sadržaja i
12 čin prepravki i podebljavanja.

13 P: Gospodine Gogiću, jedan od zadataka je bio i da utvrdite da li je ove
14 dokumente, konkretno ovaj na koji ste obratili pažnju, a i sljedeće, pisao jedan
15 ili više skriptora? Moje pitanje bi bilo da nam kažete, na ovoj stranici da li
16 je to pisao jedan skriptor ili više njih?

17 O: Cjelokupni rukopisni sadržaj, znači rukopis i rukopis cifara brojeva
18 na predmetnoj stranici je napisao jedan te isti skriptor koga sam ja numerisao,
19 odnosno označio kao skriptor A.

20 P: Hvala. Recite mi, ova podebljavanja i prepravke, da li su i ako jesu
21 u kojoj mjeri su uticala na autentičnost ovog dokumenta?

22 O: Prepravljavanja i podebljavanja su ga...uglavnom bila u smislu
23 prepravljavanja, čini mi se da je to broj 2 u broj 4, to je ovdje, i malo d u
24 veliko D u riječi Duleta, te podebljavanja koja su karakteristična ovdje u ovoj
25 bočnoj strani i ovim naznačenim elementima. Priroda takvih podebljavanja i

26

27

28

29

30

1 prepravljanja, po mom sudu nisu takva da bi uticala, da bi imala nekakav značaj
2 na promjenu autentičnosti ovog dokumenta.

3 P: I još da Vas pitam o vrstama upisa na ovom dokumentu? O kakvim se
4 vrstama upisa radi?

5 O: Ovdje je riječ o sekvencijalnim upisima.

6 P: Dobro. Prije nego što završimo sa ovim dokumentom, molim Vas da na
7 dnu dokumenta stavite svoj paraf i datum da bismo to imali verifikovano.

8 O: [obilježava]

9 P: Pošto ste govorili o prepravkama i podebljavanjima, zamolit ću Vas da
10 ih na određeni način diferencirate sa oznakama. Šta je konkretno na dokumentu
11 bilo prepravljanje, pa da to označimo sa A. A ono što je bilo podebljavanje sa B
12 - radi jasnoće?

13 O: [obilježava]

14 P: Hvala. Zamolit ću Vas sad da pređemo na dokument pod brojem
15 R02935742. Ovaj dokument i sve ostale koje budemo na ovaj način budemo
16 evidentirali, zamolit ću da se ostave kao dokazi.

17 Imamo dokument. Gospodine Gogiću, zamolit ću Vas da u vezi sa onim što
18 ste govorili o Vašem zadatku, analizirate ovaj dokument sa aspekta koliko je
19 skriptora bilo, da li jedan ili više, i da objasnite da li postoje i drugi oni
20 elementi koji su bili predmet Vaših zapažanja. Svakako, na isti način ćemo
21 pokušati da identifikujemo sve to što ste Vi utvrdili.

22 O: Celokupni rukopis...rukopi...rukopis na stranici koja je numerisana
23 brojem 02935742 su produkovala tri skriptora. Rukopis od početka koji počinje
24 ovom zvjezdicom i riječi "Vukotić" i sadržajem "lovac 2" pa strijelica

25

26

27

28

29

30

1 /?strelica/ je napisao... Izvinjavam se, napravio sam jedan lapsus. Riječ je o
2 dva skriptora, a ne tri. Znači, sadržaj od početka do "lovac 2" i crtica napisao
3 je jedan skriptor, kao i sadržaj iznad, podvučene riječi "Aco". Gdje stoji
4 crtica i sadržaj koji se može djelomično identifikovati "Na dža fi" nešto u tom
5 smislu, znači, to je napisao jedan skriptor. Drugi skriptor je napisao sadržaj
6 od polovine stranice, počinje riječ sa velikim slovom "T", a završava sa riječju
7 "Beara".

8 Za, na ovoj stranici imamo primjere podebljavanja, prekra...prepravki i
9 precrtavanja. Tragovi podebljavanja su prisutni ovdje [obilježava]. Tragovi
10 prepravki ovdje i tragovi precrtavanja ovdje.

11 Za pisanje sadržaja na ovoj stranici upotrebljene su dvije...dvoje
12 mastila, plava i crna. S tim što je ovaj sadržaj koji je pisao prvi skriptor,
13 ili skriptor A napisan hemijskom olovkom plavog traga referentnog sastava,
14 odnosno, iste vrste, dok je sadržaj koji je napisao drugi skriptor, koga sam ja
15 označio kao skriptor C, od ove naznačene riječi na kraju sa Beara, napisan je sa
16 hemijskom olovkom crnog... istovrsnom hemijskom olovkom crnog traga. Ov... na
17 ovoj stranici postoje sadržaji koji su napisani...napisani sekvencijalno i
18 separatno. Sekvencijalno - ovo što je napisao skriptor A i sadržaj koji je pisao
19 skriptor C, završno sa zadnjim pasusom, s tim što je separatno upisana riječ
20 "Vukotić" ispred riječi "da", kao i primjer separatnog upisa i ovaj već pomenuti
21 zapis koji se nalazi iza povučene riječi "Aco" koji se čita kao crtica na
22 Džefin, Džafin. To je primjer separatnog upisa.

23 P: Gospodine Gogiću, možete li nam i pokazati konkretno i zaokružiti šta
24
25
26
27
28
29
30

1 je pisao skriptor A, a šta skriptor C, na ovom dokumentu?

2 O: Skriptor A je pisao ovo, skriptor A. I ovo je napisao skriptor A.

3 Ovaj sadržaj dolje, od sredine stranice, je napisao skriptor C, naravno

4 izuzimajući ovaj separadni upis koji je napisao skriptor A.

5 P: Samo ću Vas zamoliti da ovo što ste zaokružili i stavite skriptor A i

6 skriptor C, da bi se tačno znalo šta je koji napisao. Hvala.

7 Da li ste ovde primijetili, rekli ste u stvari da ste primijetili i

8 određena križanja, precrtavanja - tačnije rečeno. Hoćete mi pokazat na kojem je

9 to mjestu i da li se ispod toga precrtanog vidi prethodni tekst?

10 O: Precrtavanje je prisutno u pretposljednem redu rukopisnog sadržaja

11 konkretne stranice. Precrtavanje je izvršeno tako da nije u potpunosti

12 neutralisan sadržaj, tako da se ispod precrtanog sadržaja može pročitati sadržaj

13 "puk. Beara". Analizom mastila ustanovljeno je da je za pisanje i precrtavanje

14 ovoga sadržaja upotrebljena istovrsna hemijska olovka crnog traga.

15 P: Da li ima još nešto relevantno što smatrate potrebnim ukazati povodom

16 ove stranice?

17 O: Mislim da je to uglavnom sve.

18 P: Dobro, hvala. Ovo ćemo odložiti također kao dokument. Samo da

19 potpišete, dakle, ista procedura, da parafirate i stavite današnji datum.

20 Dok gospodin Gogić završi ovo, ja ću zamoliti da se prikaže sljedeći

21 dokument, a to je broj 02935744.

22 Imamo dokument na ekranu i ja ću Vas zamoliti da nam analizirate ovaj

23

24

25

26

27

28

29

30

1 dokument u skladu i sa prethodnim zadatkom. Dakle, da nam kažete koliko je
2 skriptora bilo, jedan ili više, i sve one ostale karakteristike što ste dobili u
3 zadatak, i šta ste utvrdili? Naravno, zamolit ću kad budete utvrđivali da na
4 isti način obilježavamo dokument.

5 O: Rukopisni sadržaj na stranici koja je numerisana brojem 02935744 je
6 produkt tri ličnosti skriptora. Prvi skriptor je napisao sadržaj i to skriptor
7 koga sam označio kao skriptor A, od vrha stranice završno sa riječju "Bajagića".

8 Skriptor koga sam ja numerisao kao skriptor B je napisao sadržaj
9 posljednja dva pasusa. Skriptor C, pardon, nepoznati skriptor, je napisao
10 sadržaj "14.07 Jokić".

11 U analizi upotrebljenih sredstava za pisanje konstatovano je da je za
12 pisanje sadržaja koji je napisao skriptor A upotrebljena istovrsna hemijska
13 olovka plavog traga. Za pisanje sadržaja prvog pasusa koji je pisao skriptor B,
14 druga hemijska olovka plavog traga. Za pisanje drugog pasusa koji je pisao
15 skriptor B je upotrebljena treća hemijska olovka plavog traga. Sadržaj "14.07
16 Jokić" je napisan grafitnom olovkom. U pogledu upisa, ovoj... u pogledu upisa
17 ovo su primjeri sekvencijalnih upisa, kako skriptora A, tako i skriptora B.

18 Ovdje imamo primjer i separatnog upisa, odnosno ubacivanja sadržaja koji
19 je kao što sam naznačio, "14.07 Jokić" koji je upisan separatno između dva
20 posljednja pasusa koji je napisao skriptor B.

21 P: Kakav je karakter ovog upisa "14.07 Jokić"?

22 O: Rekao sam da je to separatni upis, znači odvojeni, sam za sebe, koji
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je napisao drugi skriptor. To se najbolje vidi po nizu elemenata. Recimo, ako
2 posmatramo način pisanja riječi, a i cifara u strukturi brojeva kao što imamo
3 kod skriptora A, a nemamo kod skriptora B, onda ćemo vidjeti da je između cifara
4 u strukturi broja postoji mali razmak, da je nagib uspravan, da je ekstremno
5 naznačena veličina brojeva, naglašen razmak, "problematika sa linijom pisanja",
6 dakle elementi koji nedvojbeno upućuju na to da je riječ o separatnom upisu uz
7 naravno činjenicu koja se ne može zanemariti, mada nije uvijek najznačajnija,
8 činjenica da je upisano s drugim sredstvom za pisanje.

9 P: Kako ste utvrdili da je ovaj upis "14.07 Jokić" izveden drugim
10 sredstvom i kojim je to sredstvom izvršen upis?

11 O: Ja sam, znači, već rekao da je riječ o upotrebi grafitne olovke za
12 pisanje, a ustanovljeno je prilikom analize mastila koje su izvršene u
13 forenzičnom, holandskom forenzičnom institutu ovdje u Hagu. Pa, u tom smislu, ja
14 bih Vas zamolio da prikažete sa CD-a...

15 P: Ipak ćemo mi Vas zamoliti. Efikasnije je ako imate uza se te slike
16 koje ste napravili da prikažete na grafoskopu.

17 O: Ja imam -

18 P: Ovo praktično molim... Izvinjavam se.

19 G. NIKOLIĆ: Gospodine predsjedavajući, ovo molim zbog toga što sa CD-a
20 materijal još uvijek nije ubačen u *e-court*.

21 SVJEDOK: Ja to imam u tašni. Na žalost, sada je nisam ponio, ako je
22 problem samo da se ode do sobe i da mi se donese tašnu. Tu.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. NIKOLIĆ: Imamo jedan tehnički problem. Svjedok je materijal ostavio u
2 sobi za svjedoke, pa ne znam da li je trenutak sad ili obzirom da ste upozorili
3 na nekih pet minuta pauze, da onda sada prepustimo da završimo sa ispitivanjem i
4 nastavimo sutra, pošto imam još dio materijala.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] To je dobar predlog. Neka u međuvremenu
6 svjedok potpiše dokument i zadrži ga, a nastaviti ćemo sutra ujutru u 9 sati.

7 G. NIKOLIĆ: Hvala. Ja ću zamoliti, izvinjavam se, da svjedoka upozorimo
8 da ponese sutra čitav materijal da ne bismo došli opet u tehničke, ovako,
9 probleme.

10 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala Vam. Profesore Gogić, Vi ne
11 smijete da kontaktirate ni sa kim iz Odbrane niti sa tužiocem, odnosno ne možete
12 sa njima da razgovarate o Vašem dosadašnjem iskazu. I vidjet ćemo se sutra
13 ponovno u 9 sati.

14 [Svjedok se povlači]

15 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ovo je odluka Vijeća o usvajanju izjava
16 o kojoj smo razgovarali na kraju svjedočenja gospodina Wagenaara. Prije svega,
17 želimo da budemo sigurni da se ovo pitanje ne tretira općenito. Mi odlučujemo o
18 tome da li će se usvojiti ili neće ovi dokumenti, a oni su u vezi sa ovim
19 vještakom u konkretnom kontekstu njegovog nalaza i njegovog iskaza.

20 U tom kontekstu, mi smo mišljenja da dokumenti koji su u registratorima
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

